

2018

KKTC Merkez Bankası
2018 Yıllık Rapor

41/2001 Sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'na göre Banka'nın amacı,

“Kalkınma planları ve yıllık programlara uygun olarak, ekonomik gelişmeye yardımcı olacak biçimde para-kredi politikalarını uygulamak, bankacılık sistemini düzenlemek ve denetlemek” olup,

Banka, “Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak” ile yükümlüdür.

© KKTC Merkez Bankası, 2019

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa - KKTC

Telefon

+90 392 - 611 5000

Fax

+90 392 - 228 5240

World Wide Web Home Page

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu Rapor, KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun onayı ile hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

Bu raporda yayınlanan veriler geçici verilerden derlenmiştir. Önceki raporlar ve/veya internet sitemizdeki verilerle karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu rapordaki veriler kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

A. KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ATM	Otomatik Vezne Makinesi/Bankamatik
BoE	İngiltere Merkez Bankası
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BPP	Bankalararası Para Piyasası
BT	Bilgi Teknolojileri
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
EÖS	Elektronik Ödeme Sistemleri
e-imza	Elektronik İmza
KEÖS	Kurumsal Elektronik Ödeme Sistemi
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTCMB / Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
MB	KKTC Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
RTGS	Gerçek Zamanlı Ödeme ve Mutabakat Sistemi
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
THP	Tekdüzen Hesap Planı
TL/TP	Türk Lirası
TMSFİF/Fon	Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu
TRP	Tekdüzen Raporlama Paketi
UBB	Uluslararası Bankacılık Birimi
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	ABD Doları
€/EUR	Euro, Avro
£/GBP	Sterlin

B. TANIMLAR

Duran Değerler	:	Menkuller + Gayrimenkuller
Döner Değerler / Likit Aktifler	:	Kasa + Altın + Menkul Değerler Cüzdanı + Bankalar Nezdindeki Mevduat + Hariçteki Muhabirler
Mevduat Munzam Karşılıkları	:	Yasal Karşılıklar

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	v
1. ORGANİZASYON VE YÖNETİM	2
1.1 Organizasyon Şeması	2
1.2 Kurumsal Yönetim	3
1.3 İdare Merkezi ve Merkez Şube	9
2. KAYNAKLAR	20
2.1 İnsan Kaynakları	20
2.2 Mali Kaynaklar	24
3. FAALİYETLER	27
3.1 Politika Araçları	27
3.2 Düzenleme Faaliyetleri	32
3.3 Denetim Faaliyetleri	40
3.4 Ödeme Sistemleri	45
3.5 Nakit Hareketleri	46
3.6 Tarifeler / Havaleler	46
3.7 Rezerv Yönetimi	47
3.8 Hesap Verebilirlik ve İletişim	49
3.9 Kurumsal Hizmetler	52
3.10 Diğer	53
4. FİNANSAL TABLOLAR	57
4.1 Bilanço	57
4.2 Kâr-Zarar Tablosu	62
4.3 Kâr Dağılımı - 2018	64
5. TABLOLAR	66

ÖNSÖZ

Bankamız, KKTC bankacılık sektörüne ilişkin mevzuatın uluslararası standartlara yakınlaşması, politika araçlarının ülkemizin ekonomik gelişimine yardımcı olacak biçimde kullanılması ve mevduat sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması yönündeki çalışmalarına 2018 yılında da devam etmiştir. Bu çerçevede 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın ilgili maddelerinin bankamıza verdiği yetkiye dayanarak 11 adet yeni tebliğ, 5 adet iyi uygulama rehberi bankamız tarafından düzenlenerek yürürlüğe konulmuştur.

Türk Lirası'nın diğer para birimleri karşısında önemli ölçüde değer kaybetmesi ve Türk Lirası faizlerinin hızla artışı genelde 2018 yılına, özelde ise 2018 yılının ikinci yarısına damga vurmuştur. 2018 yılında bankamızın odaklandığı en önemli husus, finansal piyasalarda yaşanan bu gelişmelerin bankacılık sektörüne yönelik belirsizlik ve güvensizlik oluşturmaması ve kredi piyasasının etkin bir şekilde çalışmaya devam etmesi olmuştur. Bu çerçevede bankamızca uygulamaya konan önlemler ile bankaların aracılık maliyetleri azaltılmış, kredi piyasasındaki olası daralmanın önüne geçilmiş ve donuk alacaklardaki artışın görece olarak düşük kalması sağlanmıştır. Ayrıca, bankaların taahhütlerini yerine getirmede sorunla karşılaşılmasını için ihtiyaç duydukları nakit bankamızca zamanında sağlanmış ve bankalarımızın likidite imkânları artırılmıştır. Alınan önlemler sayesinde 2018 yılında finansal piyasalarda yaşanan olumsuz gelişmelerin ülkemiz bankacılık sektörü ve kredi piyasası üzerindeki etkileri görece olarak sınırlı kalmıştır.

KKTC Bankacılık Sektörü aktif büyüklüğü 2018 yılında da büyümeye devam etmiş ve önceki yılsonuna göre yüzde 26,3 oranında artarak 33 milyar TL'ye ulaşmıştır. Mevduat toplamı bir önceki yıla göre yüzde 25,3 artışla 26,4 milyar TL'ye, brüt krediler yüzde 23,5 artışla 18,9 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Sektörün sermaye yeterlilik standart rasyosu (SYSR) 2018 yılsonu itibarıyla yüzde 17,86 olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılı sonunda 875 milyon TL olan tahsili gecikmiş alacaklar 2018 yılında da artmaya devam etmiş ve 2018 sonunda 1.045 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bankacılık Sektörü'nün vergi öncesi kârı bir önceki yılsonuna göre yüzde 69,2 artışla 689,8 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Bankamız personelinin yürütmekle yükümlü olduğu hizmetlerin gerektirdiği asıl ve sürekli görevleri yerine getirecek kadro sayısı, KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ile 205 olarak belirlenmiştir. 2018 yılı faaliyet dönemi sonu itibarıyla, kadrolu statüde görev yapan personel sayımız 125'tir. Bu sayıya geçici hizmetli statüsünde çalışan 1 kişi ile engelli personel istihdamı yasası çerçevesinde istihdam edilen 1 personelimiz daha ilave edildiğinde, bankamız toplam personel sayısı 127 kişiye ulaşmaktadır. 2018 yılı içerisinde bankamız personelinin hem bilgi ve becerilerinin artırılması hem de meslekteki gelişmelerin izlenmesi amacıyla gerek yurt içinde gerekse yurt dışında gerçekleştirilen kurs ve seminerlere katılımları sağlanmıştır. Yurt içi eğitim programlarına katılan personelimizin toplam sayısı 38, yurt dışı eğitim programlarına katılanlar ise 47 kişi olmuştur.

KKTC Merkez Bankası bilançosu aktif toplamı 2018 yılında önceki yılsonuna göre yüzde 29,7 oranında artmış ve yılsonu itibarıyla 10.856 milyon TL'ye yükselmiştir. 2018 yılında, özkaynaklar toplamı 810,3 milyon TL'ye, yasal karşılıklar 1.885 milyon TL'ye, bankalararası para piyasası işlemleri ise 2.841 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2017 yılında 203,2 milyon TL olan Merkez Bankası kârı, 2018 yılında yüzde 62,1 oranında artmış ve 329,4 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Bankamız yönetim anlayışının en temel unsurlarından biri olan şeffaflık ve hesap verilebilirliğin gereği olarak hazırlanan KKTC Merkez Bankası 2018 Yılı Faaliyet Raporu, ilgili yıla ait bilgi ve değerlendirmeleriyle birlikte sunulmaktadır. Bu vesileyle tüm mesai arkadaşlarıma özverili çalışmalarından ötürü teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Rifat GÜNAY
Başkan

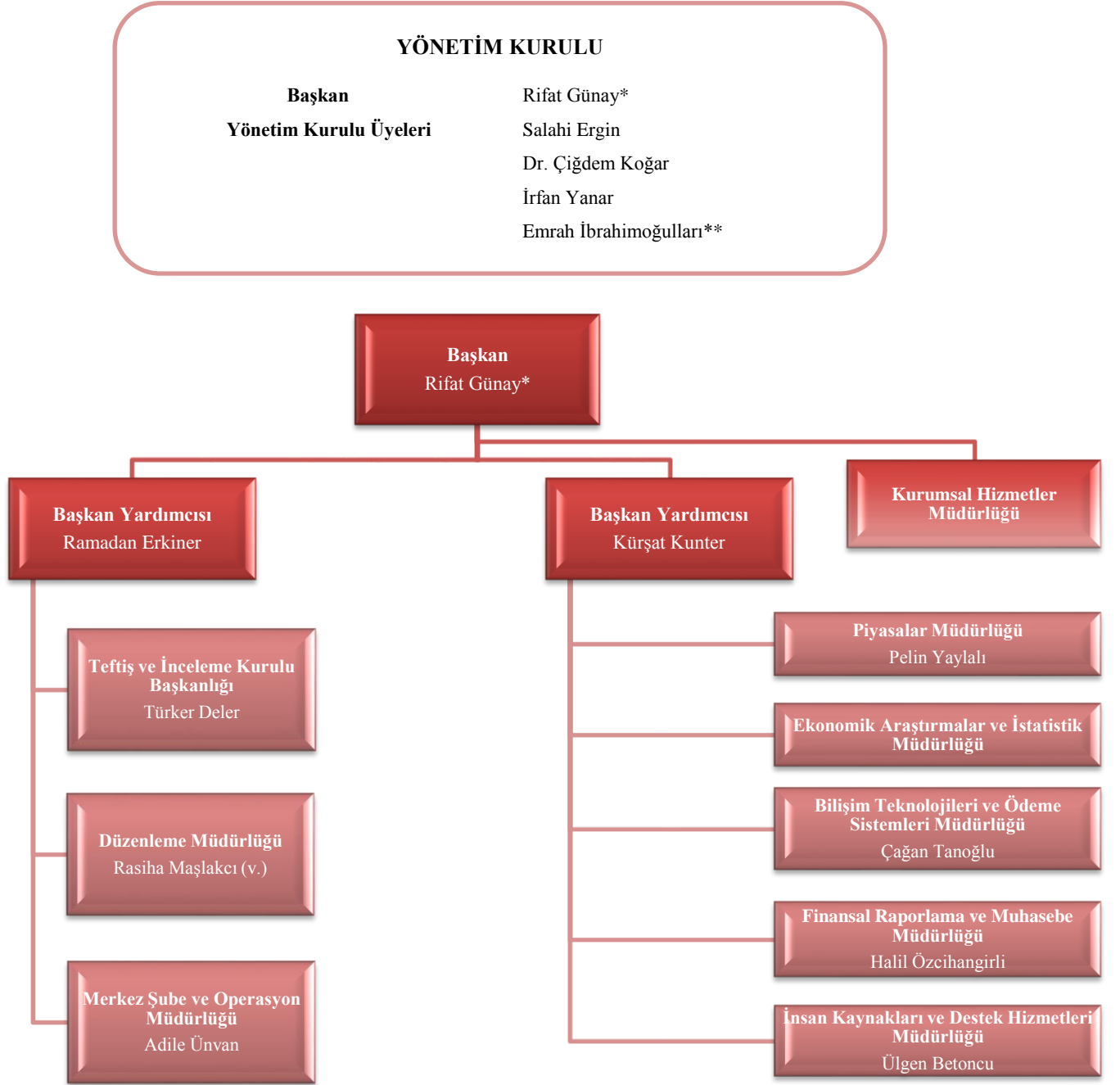
ORGANİZASYON VE YÖNETİM

---

1. ORGANİZASYON VE YÖNETİM

1.1 Organizasyon Şeması

*Rifat Günay, 03.05.2018 tarih ve TE(K-I)480-2018 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile KKTC Merkez Bankası Başkanlığı'na atanmıştır.

** Emrah İbrahimogulları, 03.04.2018 tarih ve TE(K-I)258-2018 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu Üyeliği'ne atanmıştır.

KKTC Merkez Bankası'nın organizasyon ve yönetim yapısı, 41/2001 sayılı KKTCMB Yasası ile 57/1987 sayılı KKTCMB Teşkilat Yasası ve bu yasalara istinaden çıkarılan mevzuatla düzenlenmiştir. Bankanın Yönetim Kurulu ve Başkanlık Makamının oluşumu 41/2001 sayılı yasada, personel yapısı ile kadrolar 57/1987 sayılı yasada belirlenmiştir. 57/1987 sayılı yasanın 51 (1) (A) maddesi altında düzenlenen Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri Tebliği ile bankaya yasayla verilen görevlerin birimler arasında dağılımı yapılmaktadır.

1.2 Kurumsal Yönetim

41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 9. maddesine göre bankanın organları/kurumsal yönetim yapısı; Yönetim Kurulu, Başkan, Başkan Yardımcısı, İdare Merkezi ve Merkez Şube'den oluşmaktadır.

1.2.1 Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu, kurumun en üst düzeydeki karar organıdır. Yönetim Kurulu üyelerinin atanmaları Bakanlar Kurulu tarafından dört yıllık süreler için yapılmaktadır. Yasaya göre görev süresi dolan üyelerin yeniden atanmaları mümkündür.

Yönetim Kurulu, yasa ile verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirmektedir. Yönetim Kurulu, KKTCMB yasası gereğince atanan bir Başkan ile dört üyeden oluşmaktadır. Kurul, ayda en az bir kez olmak üzere, asgari üç üyenin katılımıyla toplanmakta ve en az üç üyenin aynı yöndeki oyu ile karar almaktadır. Merkez Bankası Başkan Yardımcıları ise Yönetim Kurulu toplantılarına oy hakkı olmaksızın katılabilmektedirler.

KKTC Merkez Bankası Başkanı, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu'nun onayıyla beş yıl için atanmaktadır. Bu süre sonunda yeniden atanması mümkündür.

KKTCMB Başkanı ve aynı zamanda Yönetim Kurulu Başkanı Sn. Rifat Günay, Yönetim Kurulu üyeleri ise İrfan Yanar, Dr. Çiğdem Koğar, Salahi Ergin ve Emrah İbrahimogulları'dır.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİMİZ

Rifat Günay
Başkan

İrfan Yanar
Üye

Dr. Çiğdem Koğar
Üye

Salahi Ergin
Üye

Emrah İbrahimogulları
Üye

41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 5. maddesinde Bankanın, 11. maddesinde Banka Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri tanımlanmıştır.

Bankanın en temel görevi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin para ve bankacılık sisteminin düzenlenmesi ve denetimi için gerekli işlemleri yapmaktır. Bunlara ilave olarak finansal sistemde istikrarı sağlayıcı, para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak da Merkez Bankası'nın görevleri arasındadır.

Merkez Bankası'nın diğer yetki ve görevleri aşağıdaki tablodadır:

- ❖ Mali piyasaları izlemek amacıyla bankalar ve diğer mali kuruluşlardan ve bunları düzenlemek ve denetlemekle görevli kurum ve kuruluşlardan gerekli bilgileri istemek ve istatistiki bilgi toplamak.
- ❖ Ekonomik koşulları göz önünde bulundurarak merkez bankaları tarafından yapılması gerekli olan işlemleri yerine getirmek.
- ❖ Bankalar ile kredi vermek amacıyla kurulmuş diğer kuruluşları denetlemek.
- ❖ Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak.
- ❖ Mali piyasaları izlemek ve ödeme mutabakat sistemleri kurmak, kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlemlerini ve denetimini sağlayacak düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dâhil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek.
- ❖ Para ve kredi hacmini düzenlemek.
- ❖ KKTC'nin uluslararası ihtiyatlarını düzenleyip yönetmek.
- ❖ Para ve kredi politikası konusunda Bakanlar Kurulu tarafından incelenmesi istenecek hususlar hakkında görüşlerini bildirmek suretiyle Devletin mali ve ekonomik danışmanlığını yapmak.
- ❖ Uluslararası mali ve ekonomik ilişkilerde Devletin mali ajanlığını yapmak.
- ❖ Devletin bankacılığını yapmak ve mali acentesi olmak.
- ❖ Olağanüstü hallerde ve TMSFİF'nin kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda, belirleyeceği usul ve esaslara göre bu Fona avans vermek.
- ❖ Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak.
- ❖ Ülke altın ve döviz rezervlerini yönetmek.
- ❖ Nihai kredi mercii olarak bankalara kredi vermek.

Banka'nın bilançosuna, kâr ve zarar hesabına, bütçesine, faaliyet raporuna, taşınmaz mallarına, personeline, kredilere ve yasal karşılıklara ilişkin konuları inceleyip karara bağlamak, banka tarafından yapılabilecek diğer bankacılık hizmetlerini saptamak, KKTC Bankacılık Yasası uyarınca bankaların denetimi ile ilgili olarak gerekli önlemleri almak, mali bünyelerinin zayıflamasını önlemek amacıyla uyulması gereken esas ve usulleri belirlemek, uygulanacak rasyolar ve diğer oranlara dair hususları tespit etmek Yönetim Kurulu'nun yetki ve görevleri arasında bulunmaktadır.

Banka Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir.

❖ Bankalar Yasası uyarınca, bankaların denetimi hususunda gerekli önlemleri almak, mali bünyelerinin zayıflamasını önlemek amacıyla uymaları gereken esas ve usulleri belirlemek ve uygulanacak rasyolar ve diğer oranlarla ilgili hususları saptamak ve uygulamak ve Bankalar Yasası uyarınca belirlenen yetkiler çerçevesinde karar almak.
❖ Merkez Bankası'nın kendi işlemlerinde uygulayacağı reeskont, iskonto ve faiz oranları ile ücret ve komisyonları saptamak.
❖ Merkez Bankası plasmanları üzerinde tür ve miktar bakımından düzenleyici önlemleri almak ve genel kredi hacmi ile genel kredi hacmi içinde kredi türlerinin sektörel ve konular itibarıyla dağılımını ayarlamak.
❖ Merkez Bankası'nca açılacak kredilerin esas ve koşulları ile reeskont ve avans limitlerini saptamak.
❖ 41/2011 sayılı yasanın 23. ve 24. maddelerinde yasal karşılıklar ve faiz oranları konularında belirtilen hususları saptamak.
❖ Merkez Bankası'nın bilanço, kâr ve zarar hesabını inceleyip karara bağlamak.
❖ Merkez Bankası'nın idare, teşkilat ve hizmetlerine ilişkin düzenlemeler yapmak.
❖ Merkez Bankası ihtiyacı için taşınmaz mal satın almak veya kiralamak ve Merkez Bankası'nın sahip olduğu taşınmaz malları gerektiğinde satmak.
❖ Kabul edilen hadler üstündeki tutarlara ve kıymetlere ilişkin sulh ve terkin konularında karar vermek.
❖ Merkez Bankası'nın yıllık bütçesini ve faaliyet raporunu onaylamak.
❖ Merkez Bankası personelini atamak ve bankayı yükümlülük altına sokacak personelin imza yetkilerini belirlemek.
❖ Merkez Bankası'nca yapılabilecek diğer bankacılık işlemlerini ve hizmetleri saptamak.
❖ Başkan tarafından tetkik ve onaya sunulacak hususlar hakkında karar almak.
❖ Kredi kartlarının isdar ve kabulüne ilişkin esas ve koşulları belirlemek.

1.2.2 Başkanlık

Başkanlık, Başkan ve Başkan Yardımcılarından oluşmakta ve bankanın üst düzey icra makamını oluşturmaktadır.

Başkan

En yüksek icra amiri sıfatıyla Başkan, Merkez Bankası'nın yurt içi ve dışında temsil edilmesini, Merkez Bankası'nın yürütmekle mükellef olduğu yasalara uyulmasını, Yönetim Kurulu tarafından alınan kararların yürütülmesini, bankanın sevk ve idaresini sağlamaktadır.

Rifat Günay, 03.05.2018 tarih ve TE(K-I)480-2018 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile KKTC Merkez Bankası Başkanlığına atanmıştır.

Rifat Günay
Başkan

Başkan Yardımcıları

Merkez Bankası Başkan Yardımcıları, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu'nun onayıyla atanmaktadır. Başkan yardımcıları, Başkan tarafından yapılacak görev bölümünde kendilerine bağlanacak birimleri gereği gibi yürütmekle mükelleftirler. Başkan'ın yokluğunda Başkan'a vekâlet etmekle görevlendirilen Başkan Yardımcısı, Başkan'ın tüm yetkilerini kullanabilmektedir.

Ramadan Erkiner
Başkan Yardımcısı

Kürşat Kunter
Başkan Yardımcısı

1.3 İdare Merkezi ve Merkez Şube

Banka Yönetim Kurulu tarafından, Merkez Bankası Yasası'nın 51 (1) (A) maddesinin verdiği yetkiye istinaden çıkarılan 'Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri Tebliği', bankaya verilmiş olan görevlerin, İdare Merkezi ile Şube arasında dağılımını, çalışanların eşgüdüm içerisinde etkin ve verimli çalışmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Merkez Bankası kendisine verilen görevleri, söz konusu tebliğ ile belirlenen aşağıdaki Birimler ve Şube aracılığıyla yerine getirmektedir.

Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı

Türker Deler
Başkan

Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı, bankanın birimlerini denetlemek, Bankacılık Yasası ve ilgili diğer yasa, tebliğ vb. mevzuatın tanıdığı yetkiler ve verdiği görevler çerçevesinde inceleme ve araştırmalarda bulunmak, gerektiğinde soruşturma yapmak, Merkez Bankası Yasası, Bankacılık Yasası ve diğer mevzuatla bankaya denetim görev ve yetkisi verilen konularda, birimlerin görevleriyle ilgili görüş ve önerileri de dikkate alınarak hazırlanacak dönemsel programlar çerçevesinde ve / veya Başkanlıkça ihtiyaç duyulduğu zamanlarda bankalar ile görev ve yetkisi kapsamındaki diğer kuruluşlar nezdinde teftiş ve inceleme yapmak, gerektiğinde bu kuruluşlar hakkında bankada mevcut bilgi ve belgeler üzerinde inceleme yapmakla yükümlüdür. Ayrıca, mali

sektörde faaliyet gösteren ve mevzuatla düzenlenmesi Merkez Bankası yetkisinde olan kuruluşların uzaktan denetimi kapsamında alınacak bilgi, belge ve verilerini toplamak, incelemek, analiz etmek, mevzuata uygun biçimde çalışıp çalışmadıklarını söz konusu veriler ile Merkez Bankası'na raporlamakla yükümlü oldukları diğer bilgiler çerçevesinde izlemek ve tespit edilen bulguları raporlamak, Merkez Bankası birimlerini ve Merkez Şube'nin bütün işlemlerini, ilgili yasa, tebliğ ve diğer mevzuatın tanıdığı yetkiler ve verdiği görevler çerçevesinde teftiş etmek, incelemek, araştırmalar yapmak ve gerektiğinde soruşturma yapmak ve de düzenlemesi Merkez Bankası yetkisinde olan kuruluşların bilişim sistemlerini uzaktan ve/veya yerinde incelemekle yükümlüdür.

Düzenleme Müdürlüğü

Rasiha Maşlakcı
Müdür (v.)

Düzenleme Müdürlüğü, düzenlemesi Merkez Bankası yetkisinde olan kuruluşların mevzuatı ile ilgili düzenleme taslaklarını hazırlamak, bu kuruluşların uyacakları esas ve usulleri belirlemek, bu raporlar sonucunda tespit edilen bulguları Merkez Bankası nezdindeki diğer bilgi ve belgeler ile birlikte değerlendirmek, gereken tedbirlerin alınmasını sağlamak ve uygulanmasını takip etmekle görevlidir. Bunlara ek olarak, denetim sonucunda gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak veya önerilerde bulunmak, kuruluşların idari para cezası ve/veya mensuplarının adli ceza gerektiren uygulamalarının tespit edilmesi durumunda, gerekli işlemlerin yürütülmesini sağlamak, Merkez Bankası'na ilişkin her türlü uyuşmazlığın çözümlenmesi amacıyla gerektiğinde Merkez Bankası'nın temsil edilmesini sağlamak ve Merkez Bankası'nın yaptığı düzenlemeler ile uluslararası kural ve uygulamaların uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak görevleri arasında yer almaktadır.

Piyasalar Müdürlüğü

Pelin Yaylalı

Müdür

Piyasalar Müdürlüğü, açık piyasa işlemleri ile döviz ve efektif piyasalarında gerçekleştirilen işlemleri yapmak ve bu konularda düzenlemeler hazırlamak, belirlenen kredi limitleri, reeskont ve avans faiz oranları ile kredi faiz oranlarını duyurmak, Merkez Bankası'na yapılan kredi başvurularını almak, değerlendirmek, kredilerin kullanılması ile ilgili esas ve usulleri belirlemek, nakden ve hesaben ödemeler ile mevduat, havale ve senet tahsili işlemlerinin yapılmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemek ve yasal karşılığa tabi yükümlülük ve genel disponibilitate ile ilgili düzenlenen cetvellerin kontrolünü yapmakla sorumludur. Ayrıca, Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği'ne istinaden düzenlenen cetvellerin kontrolünü yapmak, bankalar nezdinde zaman aşımına uğrayan her türlü mevduat, emanet ve alacaklarla ilgili işlemleri yürütmek, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami akdi ve gecikme faizi oranlarını belirlemek, Merkez Bankası'nın rezervlerini yönetmek, döviz ve efektif kurlarını belirlemek ve ilan etmek ve hazine işleri ile ilgili Bakanlık adına Devlet İç Borçlanma Senetlerinin ihraç, bu kıymetlerin geri alımı ve değişimi işlemlerini yürütmek de diğer görevleri arasında yer almaktadır.

Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik M¼d¼rl¼g¼

Yurt içi ve yurt dışı ekonomik gelişmeleri izlemek ve d¼nemsel raporlar hazırlamak, ekonomik ve mali konularda araştırma ve değerlendirmeler yapmak, bunları Başkanlığın ve Başkanlık tarafından uygun g¼r¼lecek birimler ile diğer kişi ve kuruluşların kullanımına sunmak, ¼demeler dengesi istatistiklerini, uluslararası kavram ve standart kayıt sistemine uygun olarak oluşturmak, bu amaçla gerektiğinde anket yapmak/yaptırmak, bankacılık sekt¼r¼ ile ilgili tablo ve raporlar hazırlamak ve sekt¼rel değerlendirmeler yapmak Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik M¼d¼rl¼g¼'n¼n g¼revleri arasındadır. Ayrıca, bu m¼d¼rl¼k Y¼netim Kurulu'na finansal sekt¼r gelişmelerine ilişkin bilgi sunmak, Başkanlık tarafından istenen çalışma ve araştırmaları y¼r¼tmek, Merkez Bankası b¼ltenini ve faaliyet raporunu hazırlamak ve merkez bankacılığı ve kamu politikaları alanında yenilikçi fikirleri araştırmak, incelemek ve bu alanda literat¼re katkı yapmakla y¼k¼ml¼d¼r.

Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü**Çağan Tanoğlu****Müdür**

Bilişim ile ilgili stratejiler oluşturmak, bu alandaki teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek, orta ve uzun vadeli planlar geliştirmek, bilişim sistemlerinin hazırlanması, kullanılması ve taleplerin karşılanmasına yönelik standartları belirlemek, bilgi güvenliği politikalarını oluşturmak ve uygulanmasını sağlamak ve bilişim güvenliği konusunda çalışmalar yapmak Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü'nün görevleri arasındadır. Bunlara ek olarak, Merkez Bankası ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerini kurmak, etkin ve verimli bir şekilde işletmek ve bu sistemlerin belirlenen politikalar çerçevesinde geliştirilmesini sağlamak, ödeme araçlarının geliştirilmesi ve istikrarlı bir şekilde sürdürülmesi amacıyla uyulması gereken usul ve esasları belirlemek, bankalararası takas odası işlemlerinin faaliyet raporunu hazırlamak, çek takas işlemlerinin sonuçlarını takip etmek, ulusal banka hesap numarası kullanımına ilişkin düzenlemeleri yapmak ve uygulamayı takip etmek, Risk Merkezi kanalıyla risk bilgilerini merkezileştirerek rapor hazırlamak ve bu kurumlara geri bildirimini sağlamak üzere yapılan işlemleri yürütmek de görevleri arasında yer almaktadır.

Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü

Halil İ. Özcihangirli
Müdür

Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü, Merkez Bankası'nın muhasebe sisteminin düzenli bir şekilde işlemesi ve geliştirilmesi için gereken tedbirleri almak ve düzenlemeleri yapmak, İdare Merkezi ve Merkez Şube işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtları ile kanunen tutulması zorunlu defterleri tutmak ve muhafaza etmek, personelin maaş, ücret ve özlük haklarına ilişkin ödeme ve tahsilat işlemlerini yapmakla sorumludur. Muhasebe ve finansal raporlama konularında Uluslararası Finansal Raporlama Sistemi vb. uluslararası uygulamaları takip ederek bu yönde çalışmalar yapmak, Merkez Bankası'nın mali yıl bütçesini hazırlamak, uygulamak, takip etmek ve faaliyet raporunu düzenlemek ve günlük/haftalık bilanço, parasal tablolar ve Başkanlık tarafından talep edilen diğer raporları ve vaziyetleri hazırlamak da bu müdürlüğün görevleri arasında yer almaktadır.

Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü

Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü, Yönetim Kurulu kararı alınması gereken konulara ilişkin birimler tarafından hazırlanan müzekkere ve eklerini incelemek ve bunları, gündemin belirlenmesi amacıyla Başkanın bilgisine sunmak, Yönetim Kurulu toplantı gündemini hazırlamak, Resmî Gazete’de yayımlanması gereken kararlar ile diğer düzenlemelerin Başbakanlığa gönderilmesi işlemlerini yürütmek, Yönetim Kurulu’nun sekretarya hizmetlerini yürütmek ve Merkez Bankası’nın uluslararası kuruluşlar ile kurumsal ilişkilerini düzenlemekle yükümlüdür. Ayrıca, Merkez Bankası politikalarının ve uygulamalarının kamuoyuna duyurulmasını, tanıtılmasını ve kamuoyunda doğru algılanmasını sağlamak, Merkez Bankası’nın görev, yetki ve sorumluluk alanına giren tüm mevzuatın ve mevzuat gereği duyurusu yapılması gereken işlemlerin Merkez Bankası resmi internet sitesinde yayınlanmasını sağlamak, Merkez Bankası tarafından düzenlenmesi öngörülen konferans, seminer, çalıştay ve benzeri toplantıları organize etmek ve Merkez Bankası’nın kültür, sanat, çevre ve sosyal etkinliklerini planlamak da görevleri arasında yer almaktadır.

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü

Ülgen Betoncu
Müdür

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü, personelin özlük işlerini yürütmek, ücret ve diğer mali haklarına ilişkin düzenlemeler yapmak, performans değerlendirme yöntemlerini geliştirmek ve uygulamak, emeklilik ile ilgili işlemleri yürütmek, Merkez Bankası Başkan, Başkan Yardımcıları, Yönetim Kurulu üyeleri ve personelin atama, özlük, emeklilik ve benzeri işlemlerini yürütmek, personelin performansını değerlendirme ölçütleri ile meslek ilkelerinin tespitine yönelik çalışmalarını diğer birimlerle işbirliği içinde oluşturmak ve Merkez Bankası'nın mal ve hizmet alım satımı ile ihale, haberleşme, arşiv, güvenlik, iç hizmet işlerini yürütmek ve gerekli düzenlemeleri yapmakla sorumludur. Bunların yanı sıra, Merkez Bankası'nın ihtiyaçlarını; faaliyetlerin etkinliğini, verimliliğini, kapasitesini, kalite ve performansını olumlu etkileyecek şekilde ilgili mevzuat kapsamında ve zamanında karşılamak, Merkez Bankası personelinin eğitim ihtiyaçlarının tespiti ve genel eğitim politikasının oluşturulmasına yönelik çalışmaları yürütmek, bankanın teşkilat şemasını hazırlamak, birimlerin yetki görev ve sorumluluklarını düzenlemek ve iş verimliliğinin artırılması için çalışmalar yapmak da görevleri arasındadır.

Merkez Şube ve Operasyon Müdürlüğü

Adile Ünvan
Müdür

Merkez Şube ve Operasyon Müdürlüğü, banka mevzuatı ile Başkanlık ve birimler tarafından verilecek talimatlar doğrultusunda kredi, kambiyo, cari hesap, takas, vezne ve şube muhasebe işlemlerini yürütmekte ve söz konusu işlemlerin muhasebe kayıtlarını tutmaktadır.

KAYNAKLAR

---

2. KAYNAKLAR

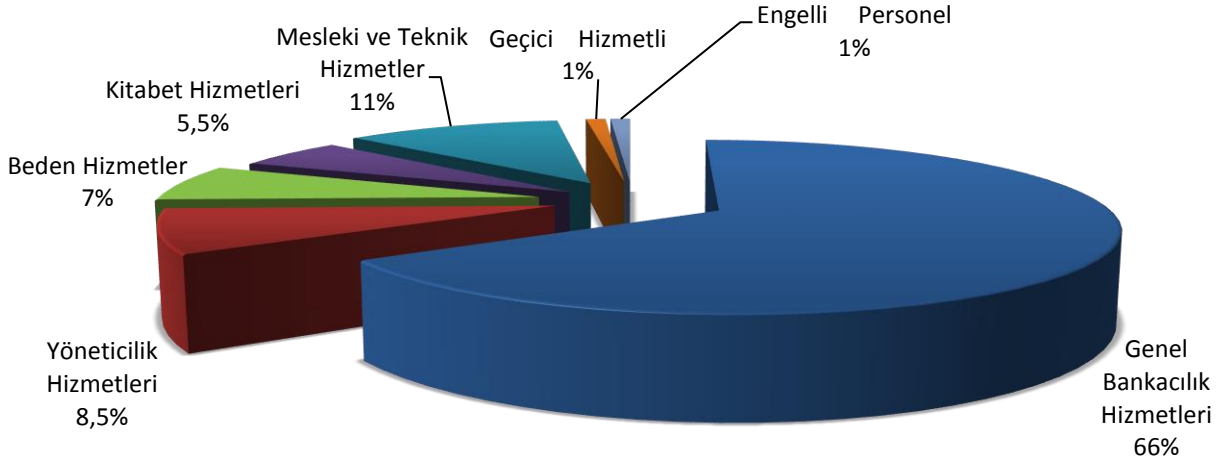
2.1 İnsan Kaynakları

KKTC Merkez Bankası personelinin hak ve yükümlülükleri, KKTC Cumhuriyet Meclisi'nin 16 Temmuz 1987 tarihli birleşiminde kabul olunan 57/1987 sayılı KKTC Merkez Bankası Teşkilât Yasası ile düzenlenmiştir. 57/1987 sayılı yasa, 06 Aralık 2016 tarihinde yürürlüğe giren 45/2016 sayılı değişiklik yasası ile değiştirilmiştir. Yapılan bu değişiklikte birlikte KKTC Merkez Bankası teşkilat yasasına yeni kadrolar eklenmiş ve mevcut kadro sayılarında artışa gidilmiştir. Buna göre, KKTC Merkez Bankası'nın faaliyetleri, İdare Merkezi ve Merkez Şube'de istihdam edilen yöneticilik, genel bankacılık hizmetleri, mesleki ve teknik hizmetler ile bedeni hizmetleri gerektiren yardımcı hizmetler sınıflarına atanan sürekli personel tarafından yürütülmektedir.

2.1.1 Kadro ve Personel Durumu

Merkez Bankası'nın kadro sayısı, KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ile 205 olarak belirlenmiştir. Bu sayıya sözleşmeli olarak görev yapan Başkan ve Başkan Yardımcıları da dâhildir. 2018 yılı faaliyet dönemi sonu itibarıyla, kadrolu statüde görev yapan personel sayısı 125'tir. Kadrolu personel sayısına 1 geçici hizmetli ile engelli personel istihdamı yasası çerçevesinde istihdam edilen 1 personel ilave edildiği zaman bankanın toplam personel sayısı 127 kişiye ulaşmaktadır. 2017 yılsonu itibarıyla bu sayı 131 idi. 2018 yılı faaliyet dönemi içinde dört çalışmamız emekliye ayrılmış, bir personel istifa ederek işten ayrılırken, başkanın atanması gerçekleşmiştir. 2018 yılı içerisinde yeni personel istihdam edilmemiştir.

Merkez Bankası personelinin hizmet gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; 2018 yılsonu itibarıyla, bankanın 127 personelinin yüzde 8,5'i yöneticilik hizmetleri sınıfında, yüzde 66'sı genel bankacılık hizmetleri sınıfında, yüzde 5,5'i kitabet hizmetleri sınıfında, yüzde 11'i mesleki ve teknik hizmetler sınıfında, yüzde 7'si bedeni hizmet gerektiren yardımcı hizmetleri sınıfında, yüzde 1'i geçici hizmetli ve yüzde 1'i 64/1993 sayılı yasa altında istihdam edilen personel olarak görev yapmaktadır.

Grafik 2.1 Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Yüzde Dağılımı

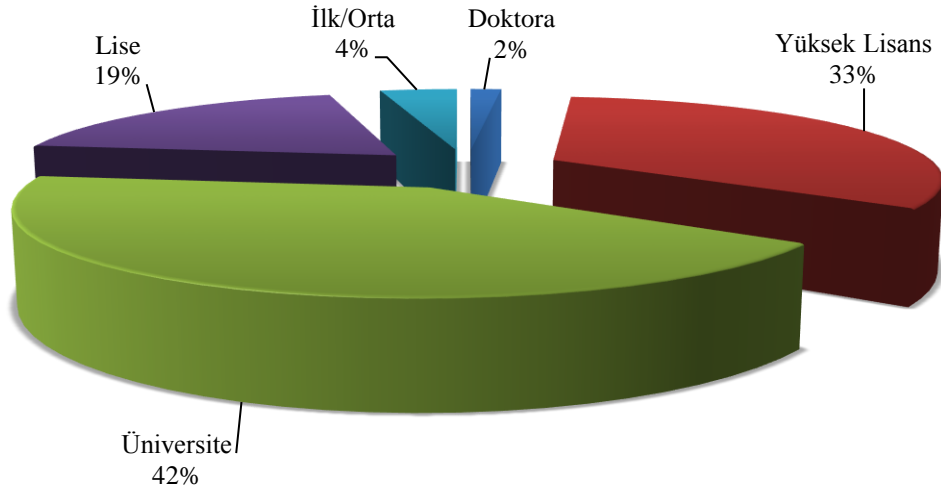
Kaynak: KKTCMB

Personelin eğitim düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde; 2018 yılsonu itibarıyla, toplam 127 personelin 2'si doktora, 42'si yüksek lisans, 52'si lisans, 2'si ise ön lisans derecesine sahip olduğu görülmektedir. Geriye kalan personelin 24'ü lise, 5'i ilk ve ortaokul mezunudur.

Doktora eğitim düzeyine sahip personellerin biri yöneticilik hizmetleri sınıfında iken, biri II. sınıf Bilişim Memuru olarak görev ifa etmektedir. Yüksek lisans eğitim düzeyindeki 42 personelin 6'sı yöneticilik, 5'i mesleki ve teknik hizmetler sınıfı, 30'u genel bankacılık hizmetleri, 1'i de kitabet hizmetleri sınıfındaki elemanlardan oluşmaktadır. Lisans diploması sahibi 51 personelin 5'i yöneticilik, 8'i mesleki ve teknik hizmetler sınıfı, 32'si genel bankacılık hizmetleri, 5'i kitabet hizmetleri sınıfında çalışmaktadır. Ön lisans mezunu 2 personelimiz genel bankacılık hizmetleri sınıfında hizmet vermektedir. Lise mezunu 28 personelin 19'u genel bankacılık hizmetleri, 1'i kitabet hizmetleri, 3'ü yardımcı hizmetler sınıfında görev ifa etmekte, 1 personel ise 64/1993 sayılı *Engellileri Koruma, Rehabilitasyon ve İstihdam Yasası* çerçevesinde istihdam edilmiş olup engelli personel olarak hizmet vermektedir. İlköğretim ve ortaokul mezunu toplam 5 personelden 4'ü yardımcı hizmetler sınıfında görev yapmakta, 1 ilkokul mezunu ise geçici hizmetli olarak çalışmaktadır.

2017 yılsonu itibarıyla, personelin eğitim düzeyine göre dağılımının toplam içindeki yüzde payları incelendiğinde; doktoralı personel sayısının toplam içindeki payı yüzde 2, yüksek lisanslı personel sayısının payı yüzde 33, üniversite mezunu personelin payı yüzde 42, lise mezunu payı yüzde 19, ilk ve ortaokul mezunu ise yüzde 4'tir.

Grafik 2.2 Personelin Eğitim Düzeyine Göre Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTCMB

2.1.2 Eğitim Faaliyetleri

2018 yılı içerisinde, banka personelinin bilgi ve becerilerinin artırılması amacıyla kurs ve seminerlere katılımları sağlanmıştır.

2017 yılında yurt içi eğitim programlarına katılan personel sayısı 35 iken, 2018 yılında bu sayı 38 olmuştur. 2017 yılında 27 olan yurt dışı eğitim programlarına katılan personel sayısı 2018 yılında 47'ye yükselmiştir. 2018 yılında eğitim faaliyetleri kapsamında, yurt dışı eğitim programlarına yöneticilik hizmetlerinden 5, genel bankacılık hizmetleri sınıfından 32, kitabet hizmetleri sınıfından 1, mesleki ve teknik hizmetler sınıfından 9 kişi iştirak etmiştir. Yurt içi eğitimlere ise; 2'si yöneticilik, 28'i genel bankacılık hizmetleri; 2'si kitabet hizmetleri; 6'sı mesleki ve teknik hizmetler sınıfındaki çalışanlardan olmak üzere toplam 38 personel katılmıştır.

Tablo 2.1

Eğitim Programlarına Katılan Personel Sayısı

	Yurt İçi		Yurt Dışı	
	2017	2018	2017	2018
Yöneticilik Hizmetleri Sınıfı	1	2	7	5
Genel Bankacılık Hizmetleri Sınıfı	32	28	16	32
Kitabet Hizmetleri Sınıfı	2	2	-	1
Yardımcı Hizmetler Sınıfı	-	-	-	-
Geçici Personel	4	-	-	-
Mesleki ve Teknik Hizmetler Sınıfı	-	6	4	9
Toplam	39	38	27	47

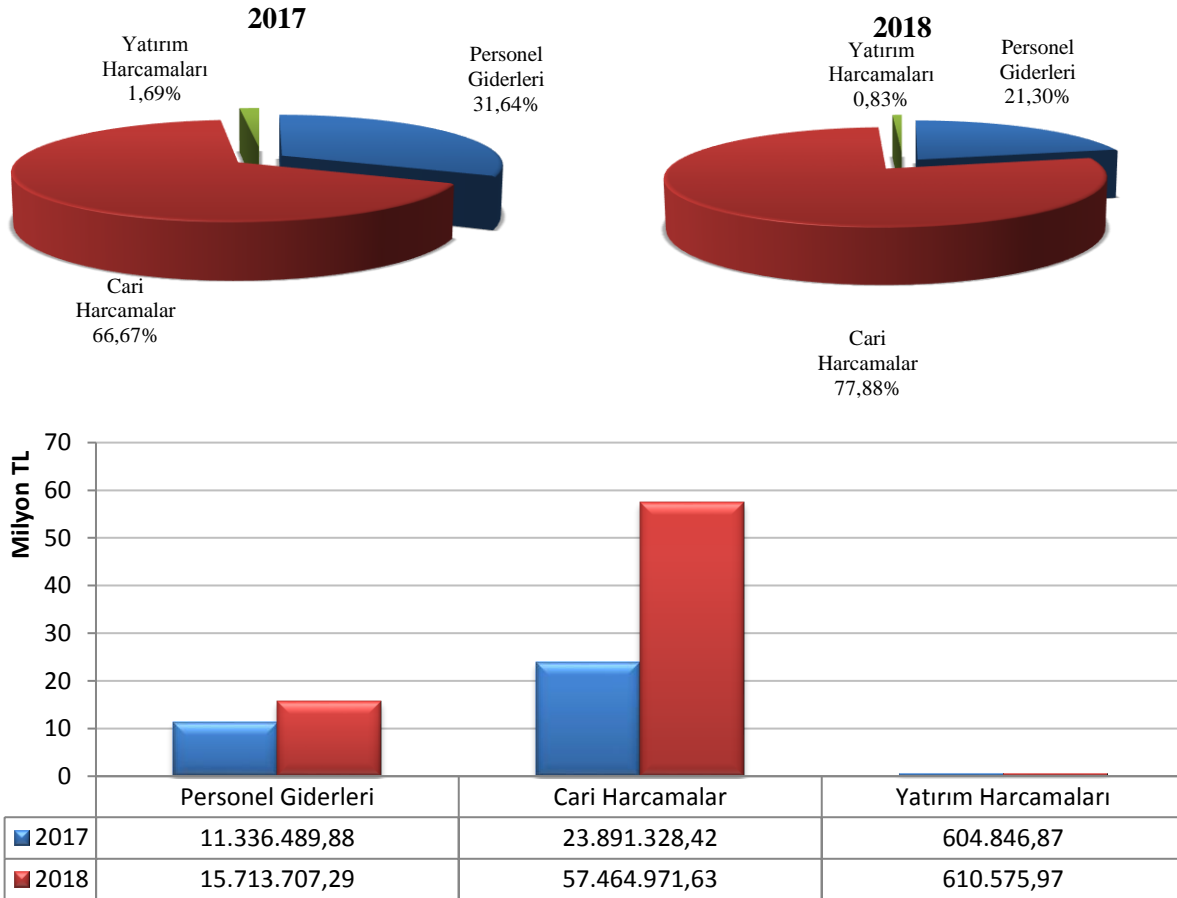
Kaynak: KKTCMB

2.2 Mali Kaynaklar

KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu, bütçe harcama cetvellerinde saptanan hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesi için 14 Aralık 2017 tarihli ve 968 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile bankamız 2018 Mali Yılı Bütçesi'ni onaylamıştır. Bankamız konsolide bütçe harcamaları, cari harcamalar, personel giderleri ve yatırım harcamalarından oluşan üç ayrı başlık altında sınıflandırılmıştır.

2017 yılı bankamız toplam bütçe harcaması 35,8 milyon TL iken, 2018 yılında bu rakam yüzde 105,9 artarak 73,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılında bankamız bütçesinin yüzde 78'i (57,5 milyon TL) cari harcamalara, yüzde 21'i (15,7 milyon TL) personel giderlerine kullanılmıştır. 2017 yılında ise bütçe harcamalarının yüzde 67'si (23,9 milyon TL) cari harcamalara, yüzde 32'si (11,3 milyon TL) personel giderlerine aittir.

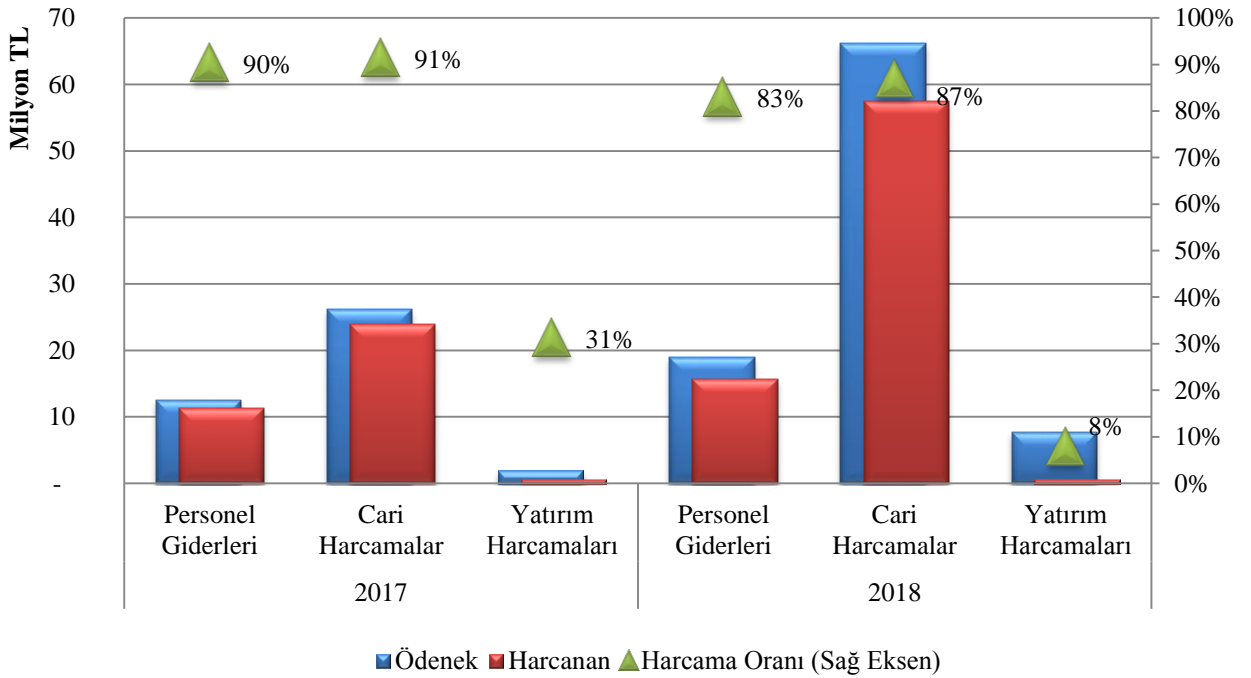
Grafik 2.3 Konsolide Bütçe Harcamaları

Kaynak: KKTOMB

Bankamız 2017 ve 2018 yıllarına ait bütçe uygulama sonuçlarına göre, 2017 yılında personel giderleri için ayrılan ödeneklerin harcama oranı yüzde 90 iken, cari harcamalarda bu oran yüzde 91, yatırım harcamalarında ise yüzde 31 olarak gerçekleşmiştir. Bankamız, 2017 Mali Yılı Bütçesi'nde toplam harcama oranı yüzde 88 seviyesinde idi. 2018 yılı bütçe gerçekleştirmelerinde, personel giderleri kaleminde yüzde 83, cari harcamalarda yüzde 87 ve yatırım harcamalarında yüzde 8 oranlarında harcama yapılmıştır. KKTC Merkez Bankası 2018 Mali Yılı Bütçesi'nde ödeneklerin toplam harcama oranı yüzde 80 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2.4 Bütçe Uygulama Sonuçları

Kaynak: KKTOMB

FAALİYETLER

---

3. FAALİYETLER

23 Kasım 2001 tarih ve 122 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 41/2001 sayılı KKTCMB Yasası’nın ilgili hükümleri çerçevesinde yürütülen 2018 yılına dair faaliyetler, raporun bu bölümü içerisinde özetlenmiştir.

3.1 Politika Araçları

KKTCMB Yasası’nın 4. maddesinde belirtildiği üzere, bankanın temel amacı; kalkınma planları ve yıllık programlara uygun olarak, ekonomik gelişmeye yardımcı olacak biçimde para-kredi politikalarını uygulamak, bankacılık sistemini düzenlemek ve denetlemektir.

Söz konusu temel amaç doğrultusunda, bankanın para-kredi politikaları ile ilgili yetki ve görevleri yasanın 5. maddesinde, banka Yönetim Kurulu’nun yetki ve görevleri ise 11. maddesinde düzenlenmiştir. Bu konularla ilgili politikalar 22, 23 ve 24. maddelerde, işlem ve uygulamalar ise 31, 32, 33, 34, 35. maddeler ile geçici 2, 3, 4, 5 ve 7. maddelerde açıkça belirtilmiştir. Ayrıca banka, yasada mevcut bu maddelere istinaden mevzuatın kendisine verdiği görev ve yetkilere dayanarak krediler, yasal karşılıklar, faiz oranları, reeskont işlemleri, merkez bankası senetleri, ödeme sistemleri, bankalararası para piyasası konularında gerekli düzenlemeleri yapmakta ve tedbirleri almaktadır.

KKTCMB konuya dair faaliyetlerini bu yasal altyapı çerçevesinde belirlemekte ve yürütmektedir.

Para Politikası Araçları

Bilindiği gibi para politikası araçları doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. KKTCMB, para politikası aracı olarak genellikle reeskont penceresi (kredi) işlemleri, yasal karşılık oranları ile dispoñibilite uygulamasından oluşan dolaylı araçları kullanmaktadır. Bunun yanında 2009 yılından itibaren Bankalararası Para Piyasası (BPP) oluşturularak dört para cinsinde, bankacılık sektörünün günlük likiditeye ulaşması ve fazla likiditenin plase edilmesi olanağı sağlanmıştır. 2014 yılından itibaren ihracına başlanan dört para cinsini içeren Merkez Bankası senetleri ile sektöre, likit kaynaklarını değerlendirebileceği bir para politikası aracı sunulmuştur.

Dolaylı Politika Araçları:

a. Reeskont Penceresi (Kredi İşlemleri)

KKTCMB Yasası'nın 31. maddesi kısa vadeli senet ve vesikaların reeskonta ve avansa kabulüne ilişkin Merkez Bankası yetkilerini düzenlemektedir. Buna göre banka;

- ❖ Vadelerinin bitimine en çok dokuz ay kalmak koşuluyla turizm, eğitim, sanayi, maden ve tarım işleriyle uğraşan gerçek veya tüzel kişilerin, bankalara tevdi edilecek ticari senetlerini,
- ❖ Vadelerinin bitimine en çok dört ay kalmak koşuluyla diğer kişilerin bankalar tarafından tevdi edilecek ticari senet ve vesikalarını,
- ❖ Küçük sanat erbabı ve kooperatiflerin kredi gereksinimlerini karşılamak üzere bankalar tarafından, vadelerine en çok dokuz ay kalmış olmak koşuluyla tevdi olunacak senetlerini, reeskonta kabul etmektedir.

Bu bağlamda bankamızın Türk Lirası ve yabancı para reeskont kredi faiz oranları aşağıdaki tabloda görülmektedir. 2018 yılsonuna göre Türk Lirası reeskont faiz oranları yüzde 19,75 – 23,75 aralığındadır. Bu oranlar 24 Eylül 2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Buna göre, Türk Lirası ticari reeskont kredi faiz oranı yüzde 23,75, sanayi, ihracat, turizm, eğitim ve tarım sektörleri reeskont kredisi faiz oranı yüzde 20,75'tir. Küçük esnafa kullanılan reeskont kredi faiz oranı ise yüzde 19,75'tir. 2 Mart 2009'dan itibaren uygulanmakta olan yabancı para reeskont kredi faiz oranları (ticari, sanayi, ihracat, turizm, eğitim) yüzde 4'tür. Döviz mukabili avans faiz oranı TL'de yüzde 19,75, YP'de ise yüzde 4 olarak uygulanmaktadır.

Tablo 3.1

Reeskont Faiz Oranları

	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
Ticari	23,75	4,0	4,0	4,0
Sanayi	20,75	4,0	4,0	4,0
İhracat	20,75	4,0	4,0	4,0
Turizm	20,75	4,0	4,0	4,0
Eğitim	20,75	4,0	4,0	4,0
Tarım	20,75	-	-	-
Küçük Esnaf	19,75	-	-	-
Döviz Mukabili Avans	19,75	4,0	4,0	4,0

Kaynak: KKTCMB

b. Disponibilite ve Yasal Karşılık Uygulamaları

41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 23 (1) maddesi gereğince, bankaların tesis etmeleri gereken genel disponibiliteye ilişkin esas ve usuller ile ticari bankaların taahhütlerine karşılık bulundurmaları gereken genel disponibilitenin en düşük oranı bankamız tarafından çıkarılan tebliğle belirlenmektedir. Aynı şekilde bankaların ve Merkez Bankası tarafından uygun görülecek diğer mali kuruluşların yükümlülükleri esas alınarak hesaplanacak ve banka nezdinde açılacak bir hesapta nakden tesis edilecek olan yasal karşılığın oranı da Merkez Bankası tarafından saptanmaktadır.

26 Şubat 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Disponibilite Tebliği'ne göre, bankaların taahhütlerine karşılık bulundurmaları gereken asgari oran yüzde 10'dur. Ancak bankalar, yurt dışındaki bankalarda bulundurdukları paraların ve yurt dışından satın aldıkları menkul kıymetlerin toplamının özkaynaklarını aşması halinde, kademeli şekilde farklı oranlarda disponibilite tutmakla yükümlüdürler.

Tablo 3.2

Disponibilite Oranları

Yurt dışındaki bankalarda bulundurulan paralar + yurt dışından satın alınan menkul kıymetlerin toplam miktarı,	Özkaynaklarının 1 katını aşması halinde	12 %
	2 katını aşması halinde	14 %
	3 katını aşması halinde	16 %
	4 katını aşması halinde	18 %
	5 katını aşması halinde	20 %

Kaynak: KKTCMB

KKTCMB, 41/2001 sayılı yasanın 23. maddesi uyarınca, yasal karşılığa tabi yükümlülükler ve yasal karşılığın yatırılma zamanı ile gerektiğinde ödenecek faiz dâhil olmak üzere uygulama esas ve şartlarını da belirlemektedir. Yönetim Kurulu, Türk Lirası ve yabancı para yasal karşılık oranlarını 14 Ağustos 2018 tarih ve 1005 sayılı karar ile 31 Temmuz 2018 tarihli yasal karşılık cetvellerinden başlayarak geçerli olmak üzere değiştirmiştir. Buna göre, halen yürürlükte olan yasal karşılık oranları aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 3.3**Yasal Karşılık Oranları**

	TP	YP	Kıymetli Maden
Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	7,0	7,0	0
Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	6,0	6,0	0
Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	5,0	5,0	0
Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	4,0	4,0	0
Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	7,0	7,0	0

Kaynak: KKTCMB

KKTC’de faaliyet gösteren bankaların 2017 ve 2018 yılsonları itibarıyla Merkez Bankası nezdindeki toplam yasal karşılık bakiyeleri Tablo 3.4’te gösterilmektedir.

Tablo 3.4**Yasal Karşılık Bakiyeleri**

	Aralık 2017	Aralık 2018
TL	794.481.636.-	719.186.430.-
ABD doları	50.211.351.-	44.297.647.-
Avro	52.034.031.-	50.308.458.-
Sterlin	103.191.979.-	97.256.214.-
Toplam TL Karşılık	1.743.079.707.-	1.902.517.446.-

Kaynak: KKTCMB

Doğrudan Politika Araçları:

- ❖ Bankamız, bankaların kısa vadeli likidite ihtiyaçlarının karşılanması, likidite fazlalığının sterilize edilmesi ve kârlılığının artırılması amacıyla;
- ❖ Merkez Bankası senet ihracı
- ❖ Bankalararası Para Piyasası enstrümanlarını kullanmaktadır.

a. Merkez Bankası Senetleri

41/2001 sayılı Merkez Bankası Yasası'nın Merkez Bankası'na verdiği yetkiler doğrultusunda, bankacılık sektöründe oluşan dönemsel likidite fazlalıklarının giderilmesi, ekonominin genel likiditesinin etkin bir şekilde düzenlenmesi ve finansal piyasaların derinliğinin artırılması amacıyla, Merkez Bankası senedi ihracı gerçekleştirmektedir. 2018 yılı içerisinde 10 adet Türk Lirası, 4 adet ABD doları, 4 adet Avro ve 4 adet sterlin olmak üzere toplam 22 adet senet ihracı ihalesi düzenlemiştir.

31 Aralık 2018 itibarıyla vadesi dolmamış senetlerin para cinslerine göre dağılımları aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.5

Vade	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
1 Ay	170.000.000.-	-	-	-
3 Ay	-	-	11.250.000.-	94.750.000.-

Kaynak: KKTCMB

b. Bankalararası Para Piyasası

BPP, 2009 yılında bankaların likidite ihtiyacının karşılanması ya da likidite fazlalığının sterilize edilmesi amacıyla oluşturulmuştur. Bankalar piyasadan, KKTC Merkez Bankası tarafından belirlenen global limit üzerinden aktif büyüklüklerine göre tahsis edilen borç alabilme limitleri dâhilinde öngörülen teminatları sağlamak suretiyle borçlanabilmektedirler. Yönetim Kurulu 1 Şubat 2018 tarihinde 750 milyon TL olarak belirlediği global limit tutarını, 24 Eylül 2018 tarihinden itibaren 1 milyar TL'ye yükseltmiştir. 1 Nisan 2014 tarihinden itibaren BPP sabah ve öğleden sonra olmak üzere iki seans olarak uygulanmaktadır.

Halen gün sonu muhasebeleştirilen BPP işlemlerinin, anlık muhasebeleştirilmesinin sağlanması için çalışılmakta ve 2019 yılı içerisinde bu projenin tamamlanması hedeflenmektedir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla BPP çerçevesinde gerçekleştirilen vadesi henüz dolmamış işlemlerin toplamları aşağıda verilmektedir:

Tablo 3.6

Vade	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
Gecelik	513.000.000.-	12.450.000.-	130.500.000.-	78.600.000.-
1 Hafta	73.000.000.-	-	-	-
1 Ay	20.000.000.-	1.300.000.-	-	9.000.000.-
3 Ay	-	-	-	-
6 Ay	-	-	-	-

Kaynak: KKTCMB

3.2 Düzenleme Faaliyetleri

KKTC Merkez Bankası, mevzuatın kendisine verdiği yetki ve görevleri yerine getirmek amacıyla düzenlemeler yapmaya, bunlara uygun hareket edilip edilmediğini takip etmeye ve bankacılık sektörü ile ilgili talep ettiği ve bankalar tarafından gönderilen bilgilerin yasal mevzuata uygunluğu ile bankaların mali bünyesi hakkında denetleme görev ve yetkisine sahiptir.

KKTC Merkez Bankası, sektörde faaliyet gösteren 21 adet banka ve 7 adet Uluslararası Bankacılık Birimi'ni (UBB), 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası ve 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası'nın kendisine verdiği yetkiler doğrultusunda uluslararası uygulamaları da dikkate alarak düzenleyip denetlemekte ve gerekli mevzuat çalışmalarını yapmaktadır.

KKTCMB'nin düzenleme görevleri kapsamında 2018 yılında gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler, aşağıdaki ilgili başlıklar altında ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Düzenlemeler

a. Bankaların Faaliyet Esaslarına İlişkin Tebliğ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 23'üncü ve 31'inci maddelerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Bankaların Faaliyet Esaslarına İlişkin Tebliğ" 12 Şubat 2018 tarih ve 13 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tebliğin amacı, bankaların faaliyet konularının belirlenmesi, izinlerin verilmesi, sınırlandırılması ve faaliyetlerin içeriğinin belirlenmesi amacı ile izlenecek yöntemler ve sunulacak belgeler ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

b. Kurumsal Yönetim Tebliği

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'nci, 18'inci, 19'uncu, 20'nci ve 22'nci maddelerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Kurumsal Yönetim Tebliği" 12 Şubat 2018 tarih ve 13 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tebliğin amacı, kurumsal yönetim ilkeleri ile üst yönetimin görev, yetki, sorumlulukları ve atanma ile ilgili esas ve usulleri düzenlemektir.

c. Bankaların Kaldıraç Düzeyinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 46'ncı maddesinin (2)'nci fıkrası ile 48'inci ve 49'uncu maddelerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Bankaların Kaldıraç Düzeyinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ" 12 Şubat 2018 tarih ve 13 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Tebliğin amacı, bankaların kaldıraç etkisiyle maruz kalmaları muhtemel risklere karşı yeterli sermaye bulundurmalarının sağlanmasına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

d. Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 46'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasının (B) bendi ile 48'inci ve 49'uncu maddelerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ" 12 Şubat 2018 tarih ve 13 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Tebliğin amacı, bankaların maruz kalınan riskler nedeniyle oluşabilecek zararlara karşı solo ve konsolide bazda yeterli özkaynak bulundurmalarının sağlanmasına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

e. Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Tebliğ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 45'inci, 48'inci ve 49'uncu maddelerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Tebliğ" 12 Şubat 2018 tarih ve 13 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Tebliğin amacı, bankaların uyması zorunlu olan sınırlamalarda ve standart oranların hesaplanmasında dikkate alınacak özkaynak ve konsolide özkaynak tutarlarının hesaplanmasına ve özkaynak yeterliliği ile ilgili diğer yükümlülüklerinin sağlanmasına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

f. Sermaye Koruma Tamponu, Döngüsel Sermaye Tamponu ve Kâr Dağıtımına İlişkin Tebliğ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 45'inci maddesinin (3)'üncü fıkrası, 46'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrası ile 48 ve 49'uncu maddelerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Sermaye Koruma Tamponu, Döngüsel Sermaye Tamponu ve Kâr Dağıtımına İlişkin Tebliğ" 12 Şubat 2018 tarih ve 13 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Tebliğin amacı, bankalarca, sermaye koruma tamponu ve döngüsel sermaye tamponu olarak bulundurulması gereken ilave çekirdek sermaye tutarının hesaplanmasına ve ilave çekirdek sermaye gereksiniminin karşılanamaması halinde yapılacak işlemler ile alınacak tedbirlerle, kâr dağıtımına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

g. Bankaların Birleşme, Devir ve Faaliyete Gönüllü Son Verme Tebliği

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 14'üncü ve 16'ncı maddelerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Bankaların Birleşme, Devir ve Faaliyete Gönüllü Son Verme Tebliği" 14 Mart 2018 tarih ve 27 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tebliğin amacı, bankaların tüzel kişiliklerinin birleşme veya devir suretiyle el değiştirmesi veya faaliyete gönüllü olarak son verme sonucunda tasfiye olan bankanın aktif ve pasifleri ile hak, alacak, mevduat, borç ve yükümlülük süreçlerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

h. Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin Tebliğ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 67'nci ve 70'inci maddesinin (2)'nci fıkrasının kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin Tebliğ" 5 Nisan 2018 tarih ve 41 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tebliğin amacı, bağımsız denetim yapacak kişilerin yetkilendirilmesi, yetkilerinin geçici olarak kaldırılması, yetkilerinin iptali ile tarafların rapor sorumlulukları, denetim sözleşmesi, istisnaları ve ilgili yükümlülüklerle ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

i. Üstlenilen Risklere İlişkin Tebliğ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 38'inci, 39'uncu, 40'ıncı, 41'inci ve 44'üncü maddelerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Üstlenilen Risklere İlişkin Tebliğ" 9 Mayıs 2018 tarih ve 64 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu tebliğde 31 Ağustos 2018 tarih ve 127 sayılı Resmi Gazete ile 27 Eylül 2018 tarih ve 141 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklik tebliğleri ile değişiklik yapılmıştır.

Tebliğin amacı, bankaların riskleri tanımlaması ile başlayan risk üstlenme sürecini oluşturmak, oluşabilecek risklere karşı sınır ve kuralları belirleyerek, gerekli süreçleri oluşturabilmelerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

j. Yabancı Para Net Pozisyon Oranı Tebliği

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 48'inci ve 49'uncu maddelerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Yabancı Para Net Pozisyon Oranı Tebliği" 27 Aralık 2018 tarih ve 194 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Nisan 2019 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Tebliğin amacı, bankaların döviz varlık ve yükümlülükleri arasındaki ilgi ve dengelerin kurulmasını ve özkaynakları ile uyumlu bir seviyede net yabancı para pozisyonu tutmalarını temin etmek üzere, uygulanacak kurallara ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

k. Bankaların Kredi Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'nci maddesinin (3)'üncü fıkrasının (I) bendi ve 22'nci maddesinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Bankaların Kredi Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi" 19 Şubat 2018 tarih ve 18 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Rehberin amacı, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'nci ve 22'nci maddeleri çerçevesinde çıkarılacak İç Sistemlerle ilgili Tebliğin "Risk Yönetimi" çerçevesinde "Kredi Riskinin Yönetimine" ilişkin bankalardan beklenen iyi uygulama ilkelerini açıklamaktır.

l. Faiz Oranı Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'nci madde (3)'üncü fıkrasının (I) bendi ve 22'nci maddesinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Faiz Oranı Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi" 14 Mart 2018 tarih ve 27 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Rehberin amacı, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'nci ve 22'nci maddeleri kapsamında İç Sistemlerle ilgili Tebliğin "Risk Yönetimi" çerçevesinde "Faiz Oranı Riskinin Yönetimine" ilişkin, bankalardan beklenen iyi uygulama ilkelerini açıklamaktır.

m. Piyasa Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'nci madde (3)'üncü fıkrasının (I) bendi ve 22'nci maddesinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı "Piyasa Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi" 2 Nisan 2018 tarih ve 38 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Rehberin amacı, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'nci ve 22'nci maddeleri kapsamında İç Sistemlerle ilgili Tebliğin "Risk Yönetimi" çerçevesinde "Piyasa Riskinin Yönetimine" ilişkin bankalardan beklenen iyi uygulama ilkelerini açıklamaktır.

n. Ülke Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'nci madde (3)'üncü fıkrasının (I) bendi ve 22'nci maddesinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı “Ülke Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi” 9 Mayıs 2018 tarih ve 64 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Rehberin amacı, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'nci ve 22'nci maddeleri kapsamında İç Sistemlerle ilgili Tebliğin “Ülke Riski Yönetimi” çerçevesinde “Ülke Riskinin Yönetimine” ilişkin bankalardan beklenen iyi uygulama ilkelerini açıklamaktır.

o. İtibar Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'nci madde (3)'üncü fıkrasının (I) bendi ve 22'nci maddesinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı “İtibar Riskinin Yönetimine İlişkin İyi Uygulama Rehberi” 9 Mayıs 2018 tarih ve 64 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Rehberin amacı, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'nci ve 22'nci maddeleri kapsamında İç Sistemlerle ilgili Tebliğin “İtibar Riski Yönetimi” çerçevesinde “İtibar Riskinin Yönetimine” ilişkin bankalardan beklenen iyi uygulama ilkelerini açıklamaktır.

p. Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları (Değişiklik) Tebliği

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın 32/2009 sayılı Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal istikrar Fonu Yasası'nın 11'inci maddesinin 2'nci ve 3'üncü fıkralarının kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı “Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları (Değişiklik) Tebliği” 26 Eylül 2018 tarih ve 140 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tebliğin amacı makroekonomik göstergelerin ekonomideki normalleşme sürecine dönüldüğüne işaret edeceği döneme kadar tasarruf mevduatı sigorta prim oranının asgari orana düşürülerek aracılık maliyetlerinin azaltılmasını sağlamaktır.

Düzenleme Taslakları

a. Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Yasa Tasarısı

KKTC Merkez Bankası temsilcileri, 2018 Ağustos ayı içerisinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meclisi'nin Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesi, "Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Yasa Tasarısı"nın genel görüşmesine davetli olarak katılmış, KKTC Merkez Bankası'nın konuya ilişkin görüşleri vekillere ve/veya diğer katılımcılara sunulmuştur.

b. Tüketicileri Koruma Değişiklik Yasa Tasarısı

Ekonomi Bakanlığı tarafından yürütülen Tüketicileri Koruma Değişiklik Yasa Tasarısı'nın bankacılık ile ilgili olan maddeleri düzenlenmiş ve ilgili Bakanlığa gönderilmiştir. Yasa, ilgili Yasama Komitesi'nde görüşme aşamasındadır.

c. Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Yasa Tasarısı

Ülkemizde, finans sektöründe sistem işleticisi, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya elektronik para ihraç eden kuruluş olarak faaliyet gösteren veya faaliyet göstermeyi amaçlayan şirketleri bir yasa altında toplamak amacıyla Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışmaları çerçevesinde sürdürülmekte olan Sermayenin Serbest Dolaşımı Misyonu (Fasıl 4) altında 2011 yılında başlatılan "Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Yasa Tasarısı" çalışmaları, Bankamız nezdinde devam etmektedir.

Diğer Faaliyetler

a. Bankaların Ana Sözleşme ve Tüzüklerinin Yenilenmesi

62/2017 sayılı Bankacılık Yasa hükümleri çerçevesinde bankaların, yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on iki ay içerisinde ana sözleşme ve tüzüklerini yasaya uygun olarak düzenleyerek bir suretini Merkez Bankası'na göndermekle yükümlü olmalarıdır. Bankalar bu süre sonunda internet sayfalarında da güncel ana sözleşmelerini yayımlamak zorundadırlar. Bu madde hükümleri uyarınca şube bankaları dışındaki tüm bankaların ana sözleşme ve tüzükleri bankamız tarafından incelenmiştir.

b. Yönetim Kurulumuzun Bankalar, UBB'ler ve Yetkilendirdiğimiz Diğer Kuruluşlar ile İlgili Alınan Kararları

KKTC Merkez Bankası'nın yetkilendirdiği veya yetkisini iptal edebilme hakkına sahip olduğu tüm kuruluşlarla ilgili hususlar değerlendirilip Yönetim Kurulu toplantı gündemine alınmış ve alınan kararlar ilgili kuruluşlara iletilmiştir.

c. Bankacılık Lisansı ve Faaliyet İzni Verilmesi

Bankalar ve UBB'ler tarafından her yılın Ocak ayı sonuna kadar yatırılması gereken lisans ücretlerinin takibi yapılmış, lisans ücretini yatıran bankalara yazı ekinde lisans belgeleri verilmiştir.

d. Ödenmiş Sermaye, Hisse Payları ve Hissedar Değişiklik Takibi

Bankaların/UBB'lerin hissedarları ve hisse payları Bankamızca takip edilmektedir. Ödenmiş sermayedeki nakit artışlar denetim raporlarına dayanmaktadır. Diğer yandan gerek hissedar değişiklikleri gerekse yasa da var olan maddeler çerçevesindeki izne tabi işlemler, Yönetim Kurulu gündeminde yer alıp görüşülmekte, onaylandıktan sonra ilgili izinler verilmektedir.

e. Yönetim Kurulu Üyeleri ile Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarının Takibi

Bankalara ve UBB'lere atanan tüm yönetim kurulu üyelerinin, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının, ilgili yasa maddelerine uygunluğu Bankamızca takip edilmektedir. Bankamıza yapılan talepler değerlendirilmiş ve sonuçları banka ve UBB'lere tebliğ edilmiştir.

f. "Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği" Çerçevesinde Yapılan Atamaların Takibi

"Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği" kapsamında iç sistemlerin oluşumu takip edilmekte olup bir veri tabanı oluşturulmuştur. İç sistemler çerçevesinde atanan yöneticilerin ilgili Tebliğ kurallarına uygunluğu değerlendirilmiş, görülen eksiklikler ve uygun olmayan hususlarda bankalar gerek yazılı gerekse sözlü olarak uyarılmıştır.

g. Şikâyetler

Gerek kurumsal gerek bireysel müşterilerin bankaları ile yaşadıkları ve Bankamıza bildirdikleri şikâyetler bankalara iletilmiş ve müşterilere müşteri hakları çerçevesinde geri bildirimler yapılmıştır.

3.3 Denetim Faaliyetleri

3.3.1 Gözetim – Uzaktan Denetim

Bankacılık sektörü, KKTC Bankalar Gözetim Sistemi kapsamındaki, toplam 39 adet formdan oluşan Tek Düzen Raporlama Paketi (TRP) aracılığıyla izlenmektedir. Sistemde aylık formların yanı sıra üç aylık ve yıllık formlar da mevcuttur. Banka bazında üç aylık raporlar sistemden üretilebilmekte, ayrıca, alınan veriler üzerinden bankalar günlük ve haftalık olarak da takip edilebilmektedir. Ülkemizde faaliyet gösteren toplam 7 adet Uluslararası Bankacılık Birimi (UBB) de, üç aylık dönemler itibarıyla alınan 6 adet formdan oluşan UBB Raporlama Seti kullanılarak UBB bazında ve sektörel olarak izlenmektedir. Buna ek olarak UBB'lerin yılsonu mali raporları da takip edilip, incelenmektedir.

Bankamızın gözetim görevleri kapsamında 2018 yılında yapmış olduğu uygulamalar aşağıda ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

a. Yeni Tebliğler Nedeniyle Geliştirilen ve Değiştirilen Formlar

1 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren tebliğlerden “Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ”, “Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Tebliğ” ve “Sermaye Koruma Tamponu, Döngüsel Sermaye Tamponu ve Kâr Dağıtımına İlişkin Tebliğ” doğrultusunda Tek Düzen Raporlama Paketi’ndeki 2 form güncellenmiş ve 3 yeni form geliştirilmiştir. Yeni geliştirilen ve güncellenen mevcut formlar nedeniyle toplamda 174 adet kontrol revize edilmiş veya yenileri yazılarak aktive edilmiştir. Ayrıca 14 adet rasyo da yeni formlar nedeniyle güncellenmiştir.

b. SY401A Formunun Hazırlanması

Ağustos 2018 döneminde başlayan döviz kurlarındaki dalgalanmalar ile ilgili olarak kurlarda meydana gelen artışın risk ağırlıklı varlıklar üzerindeki etkisini izlemek amacıyla mevcut ‘Sermaye Yeterliliği Analiz Formu’ olan SY400A formu temel alınarak SY401A formu hazırlanmış, Eylül 2018 itibarıyla bankalardan alınmaya başlanmıştır.

c. İç Sistem Raporlarına Yönelik İnceleme Rehberi Hazırlanması

“Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği” çerçevesinde gönderilen iç sistem raporlamalarının incelenmesine yönelik rehber oluşturulmuştur.

d. Teftiş Öncesi Raporlar / Teftiş Öncesi ve Sonrası Yapılan Toplantular

Bir bankanın/UBB'nin denetim sürecinde, ilgili bankayı/UBB'yi teftiş ile görevlendirilen yerinde denetim ekibi ve bankayı/UBB'yi sürekli takip eden gözetim ekibi, teftiş öncesi toplantı yapmakta ve banka/UBB nezdinde ele alınması gereken hususlar üzerinde tespitlerde bulunmaktadır. Gerekmesi halinde, denetim devam ederken de edinilen bulguların paylaşılması ve değerlendirilmesi için aynı ekip bir araya gelmektedir. Banka/UBB nezdinde gerçekleştirilen denetim sonucunda oluşturulan teftiş raporunda yer alan bulgular hakkında denetim sonrası toplantı düzenlenmekte, denetim bulgu ve tespitleri değerlendirilmektedir. Teftiş raporunda yer alan tespitler hususunda Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından gönderilen yazıya cevaben banka/UBB tarafından sunulan yazı ayrıca ele alınarak riskli bulunan konuların gelişimi veya düzeltilmesi için süre verilen konularda banka/UBB yakından takip edilmektedir.

Bu kapsamda, 2018 yılı içerisinde teftiş programına alınan bankalar/UBB'ler ile ilgili olarak denetim öncesi banka/UBB bazında 10 rapor/bilgi notu (9 banka, 1 UBB) hazırlanarak yerinde denetim ekiplerine sunulmuştur.

e. Sektör ve Banka/UBB Bazında Verilerin Hazırlanması

Tek Düzen Raporlama Paketi kapsamındaki verilerden faydalanılarak yıl içerisinde gerçekleştirilen bankamız Yönetim Kurulu toplantılarının tamamı için 'Bankalar Aylık Sunumu' hazırlanmıştır. Söz konusu sunumlarda döneme ilişkin önemli tespitler de vurgulanarak, bankacılık sektörü ve bankaların cari durumuna dair karşılaştırılmalı ve detaylı bilgilere yer verilmiştir. Buna ek olarak, her ay yapılan rasyo çalışmalarında, sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, kârlılık, likidite ve yönetim bakımından bankaların zafiyetleri ele alınarak bileşik derecelendirme değerlendirmeleri yapılmıştır.

f. Bankalar / Bağımsız Denetçiler Tarafından Talep Edilen Bilgiler

Mutabakat işlemleri bakımından, bağımsız denetçilerine ileilmek üzere bankalar tarafından talep edilen bankamız Merkez Şubesi nezdindeki hesaplarına ilişkin yılsonu bilgilerinin ilgili kuruluşlara iletilmesi sağlanmış, söz konusu bilgilerin mutabakatları yapılmıştır.

g. Yıl Sonu Mali Raporlarının İncelenmesi ve Yayınlanması

Bankalar ile UBB'lerin bankamıza sundukları yılsonu mali raporları incelenmiş ve tespit edilen hususlar doğrultusunda gerekmesi halinde söz konusu raporlar düzeltilmiş ya da bankamızdaki veri tabanının güncelleştirilmesi sağlanmıştır. Bunun yanında, bankalar tarafından gönderilen yılsonu mali raporlar bankamız resmi internet sitesinde yayınlanmıştır.

h. “Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği” çerçevesinde yapılan raporlamaların incelenmesi

Söz konusu Tebliğ gereği bankaların tarafımıza sunmuş oldukları raporlar, inceleme rehberi çerçevesinde değerlendirilmiş ve tespitler bankalara aktarılmıştır.

i. Sızma Testleri ile Bilgi Güvenlik Politikaları

18 Aralık 2014 tarih ve 249 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren “Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği” altında düzenlenen 01/2015 sayılı Sızma Testleri Genelgesi ile 02/2015 sayılı Bilgi Güvenliği Politikası Genelgesi doğrultusunda bankamıza gönderilen tüm evrak ve bilgilerin teslim alınması ve muhafazası işlemleri bankamız tarafından yürütülmüştür.

3.3.2 Teftiş – Yerinde Denetim

Merkez Bankası, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası ve ilgili diğer yasaların kendine verdiği yetkiyi kullanarak her türlü bankacılık işlemlerinin denetimini yapmaktadır. Bankaların varlıkları, alacakları, özkaynakları, borçları, kâr ve zarar hesapları arasındaki ilgi ve dengelerin, mali bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların tespiti ve tahlili Merkez Bankası adına doğrudan Merkez Bankası denetim elemanları tarafından yapılmaktadır.

Bankanın temel fonksiyonlarından biri olan denetim faaliyetleri, finansal istikrarı tehdit eden unsurların belirlenmesi, buna uygun politikaların geliştirilmesi ve bu suretle sağlıklı bir bankacılık sisteminin muhafazası amacına yönelik yapılmakta ve bankaların mali performanslarına ilişkin muhtelif göstergelerin incelenerek analiz edilmesini ve dönemsel raporlar düzenlenmesini içermektedir.

Yerinde Denetim faaliyetleri, yıllık olarak hazırlanan risk odaklı denetim planları çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Yıllık denetim planı, denetlenecek bankaların faaliyetlerinin tamamını kapsayan ön değerlendirme çalışması ile başlar ve bu çalışma her yıl tüm bankaları kapsamına alan, önemli bir bölümü banka bazında ayrı, ayrı yürütülecek faaliyetlerden oluşan bir adım şeklinde yürütülür.

KKTC Merkez Bankası Teftiş ve İnceleme Kurulu'nun 2018 yılı içerisinde gerçekleştirdiği denetimler ve risk odaklı denetime geçişle ilgili yapılan düzenleme çalışmaları ve hedefler yanı sıra risk odaklı teftiş raporları ile ilgili hususlar aşağıda verilmektedir.

a. Bankalar Nezdinde Gerçekleştirilen Denetimler

Ticari Bankalar ve Uluslararası Bankacılık Birimleri nezdindeki denetimler 2017 yılında 6 ekip ile gerçekleştirilirken; 2018 yılında denetim ekibi sayısı 9'a yükseltilmiştir. Bankalarda gerçekleştirilen denetimlerde toplam 25 denetim raporu hazırlanmıştır. Bu denetimlerin 23'ü ticari bankalarda, 1'i uluslararası bankacılık birimlerinde ve 1'i de Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu'nda yapılmıştır.

Banka denetimleri sonucu oluşturulan 23 adet raporun 7'si mali bünye, 2'si mevzuat, 3'ü bilgi notu ve 11'i ise sermayeye ilişkin raporlardır.

Bankacılık sektörü içinde yer alan kamu eliyle yönetilen bankaların yüzde 100'ü, özel sermayeli bankaların yüzde 92'si ve şube bankalarının yüzde 60'ı denetime tabi tutulmuştur. Aktif büyüklüğü 32.980 milyon TL olan sektörde 2018 yılında denetlenen ve hâlihazırda denetimi devam eden bankaların payı yüzde 84 olmuştur.

b. Mali Bünye İnceleme Rehberi ve Derecelendirme Notu

İlgili rehber, yasa uyarınca gerçekleştirilecek yerinde denetim faaliyetlerinin asgari içeriği ve bunun sonucunda hazırlanacak olan Mali Bünye İnceleme Raporu (MBİR)'nin düzenlenmesi konusunda yol gösterici olması amacıyla hazırlanmıştır.

Yerinde denetim faaliyetlerinin amacı bankanın finansal sağlamlığı ve risk profili hakkında görüş oluşturmak, düzeltici tedbir alınması gereken alanlar varsa bunları tespit etmek ve alınacak tedbirlere ilişkin önerilerde bulunmaktır. İşbu rehber ile yerinde denetim faaliyetlerinin ana unsuru

olan CAMELS Derecelendirme ve Risk Değerlendirme Sürecinin genel olarak açıklanması, sürecin içeriğine ilişkin bilgi verilmesi ve yapılacak denetimler sonucunda hazırlanacak olan raporun formatının ortaya konulması hedeflenmiştir. 2018 yılında, bankaların denetim süreci sonucunda verilen ve bankanın risk seviyesini gösteren 1-5 aralığındaki derecelendirme notu 1–10 arası bir ölçek ile uygulanmaya başlanmıştır.

CAMELS derecelendirme sistemi incelenen banka için önemli tüm finansal ve yönetsel faktörlere ilişkin değerlendirmelerin tek bir nihai denetim notu ile özetlenebilmesi için genel bir çerçeve sunmaktadır. Derecelendirme sisteminin amacı bankanın finansal sağlamlığının bütüncül ve standart bir not ile ifade edilmesidir.

c. Uluslararası Bankacılık Birimleri (UBB) Denetimleri

Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası'na tabi olarak faaliyet yürüten UBB sayısı 7'dir. 2018 yılı içerisinde bir uluslararası bankacılık birimi denetime tabi tutulmuştur.

d. Risk Değerlendirme Rehberi

Risk Analizi aşamasında yürütülecek denetim faaliyetleri kapsamında yapılacak risk değerlendirmelerinde ve risk profillerinin belirlenmesinde denetim ekiplerine yardımcı olacak kriterler ile hazırlanacak risk matrisi ve risk analizi mütalaasının asgari unsurları ile formatının ortaya konmasıdır. Risk odaklı denetim yaklaşımı çerçevesinde, denetim yapılacak bankanın tanınması aşamasında bankanın risk profili, faaliyetlerinin kapsamı ve yönetim uygulamalarına ilişkin görüşün oluşturulmasından sonra Risk Analizi Süreci başlatılır. Bu sürecin temel amacı, bankanın risk profili ve risk matrisinin çıkarılarak denetim planının hazırlanması için gerekli altyapının oluşturulmasıdır.

Denetim Döngüsü içerisinde “bankanın tanınması” aşamasından sonra ikinci adımı oluşturan RAS, temel olarak bankanın önemli faaliyet alanlarına ilişkin olarak karşı karşıya bulunduğu risklerin büyüklüğünün belirlenmesi, bu risklerin yönetim kalitesinin değerlendirilmesi, net risk seviyesinin saptanması, ilgili risklerin yönünün değerlendirilmesi ve genel risk değerlendirmesinin ortaya konulması adımlarını içermektedir. Risk değerlendirme mütalaası, yerinde denetim ekibinin bankanın önceki denetim döneminde çıkarılmış olan risk profilinin kısa sürede güncellenerek denetim planının alt yapısının oluşturulması amacıyla hazırlanmaktadır.

3.4 Ödeme Sistemleri

Banka, ödeme ve mutabakat sistemleri ile ilgili yetkisini 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5(1)(E) maddesinden almaktadır. Yurt içi elektronik ödeme sistemi 26 Haziran 2015 tarihinde fiili, 19 Kasım 2015 tarihinde ise resmi olarak hizmete açılmıştır. Bankamız 2018 yılı içerisinde söz konusu sistemin sağlıklı, sürekli, emniyetli ve kesintisiz işleyişini sağlamış ve söz konusu sistemin güncel ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde geliştirmeye yönelik faaliyetler yürütmeye devam etmiştir.

Sistem, elektronik ortamda, doğrudan, süratli ve güvenli olarak, yurt içi para transferlerinde tutar sınırı olmadan Türk Lirası, Euro, ABD doları ve Sterlin olmak üzere dört farklı para birimini destekleyerek gerçek zamanlı mutabakat sağlamaktadır.

Elektronik Ödeme Sistemi'ne (EÖS) katılımcı bankalar kendi bankacılık sistemlerini EÖS ile entegre ederek müşterilerine ATM, internet bankacılığı ve mobil bankacılık gibi kanallardan para transferi olanağı sunabilmektedir. Bankamızın sunmuş olduğu bu sistem sayesinde banka müşterilerine, para transferlerini şubelere gitmeye gerek duymadan pratik ve hızlı bir şekilde gerçekleştirmeleri için olanak sağlanmıştır. Sistem müşterilere getireceği kolaylıklar yanında kayıt dışılığın önlenmesine yardımcı olmakta, ayrıca banka maliyetlerinde de tasarrufa katkı sağlamaktadır.

EÖS'te, açılış tarihinden itibaren gerçekleşen Türk Lirası, ABD doları, Sterlin ve Avro para cinsi mesaj adetleri ise, bankaların ödeme kanalına göre tablo 3.7'de gösterilmiştir. Buna göre 2018 yılı içinde, katılımcı merkezli 21.688, şube bazında 82.711, internet bankacılığında 42.857, telefon bankacılığı ile 7, ATM'lerden 16 adet ve ilgili seçenekler dışında kalan diğer yollarla ise 5 adet olmak üzere toplamda 147.284 adet işlem gerçekleşmiştir.

Tablo 3.7

Yıllar	Katılımcı Merkezli	Şube Bazlı	İnternet Bankacılığı	Telefon Bankacılığı	ATM	Diğer	Toplam
2015	673	18.990	1.849	1	0	0	21.513
2016	9.246	51.686	12.612	1	1	0	73.546
2017	14.164	65.248	24.197	39	5	0	103.653
2018	21.688	82.711	42.857	7	16	5	147.284

Not: 2015 verileri son altı aylık verileri kapsamaktadır.

Kaynak: KKTCMB

3.5 Nakit Hareketleri

Bankaların gerek banknot gerekse madeni para ihtiyaçları bankamız tarafından karşılanmaktadır. Bankamızın, sahte veya tedavülden kaldırılan banknotlar konusunda yetkili otoritelerle bilgi paylaşımı ve işbirliğimiz 2018 yılı içerisinde de artarak devam etmiştir.

3.6 Tarifeler / Havaleler

Bankaların, ülke dışına limitler fevkinde nakit para hareketleri, 18.06.2010 tarih ve 97 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Para ve Kambiyo Yasası Madde 7 Altında Tebliğ” ile düzenlenmiştir. Buna göre uluslararası uygulamalar da dikkate alınarak ülke haricine yolcu beraberli nakit para limiti 10.000.- € veya muadili para miktarı olarak belirlenmiştir. Bankalar, ülke haricine limitler fevkinde yapmış oldukları nakit para hareketlerini, Merkez Bankası’na bildirim yapmak suretiyle gerçekleştirebilmektedir. 2018 yılında yurtdışından bankalar adına gelen havale toplamı 5.602 milyon TL karşılığında olup, önceki yıla göre yüzde 32,16 oranında artış göstermiştir. Adet bazında gelen havale toplamı ise son 3 yılın en yüksek seviyesinde, 1.079 adet olarak gerçekleşmiştir.

Bankalar adına gelen havale işlemlerinde Türk Lirası havale tutarları her yıl artış göstermekte olup, 2018 yılında bir önceki seneye göre 464 bin TL artış ile 2.606 milyon TL’ye ulaşmıştır. Gelen havalelerde para cinsine göre bakıldığında TL, Sterlin, Avro ve ABD dolarında sırasıyla yüzde 21,66, yüzde 10,25, yüzde 8,08 ve yüzde 0,59 oranında artışlar gözlenmiştir. Türk Lirası gelen havale toplam gelen havalenin yüzde 47’sini oluşturmaktadır.

2018 yılında bankalar adına tüm para cinslerinde giden havale toplamı 6.409 milyon TL olup, ilgili miktar önceki iki yılda gerçekleşen giden havale toplamından daha yüksek bir seviyeye ulaşmıştır. Adet bazında giden havale toplamı ise gelen havale toplamında olduğu gibi son 3 yılın en yüksek seviyesinde 1.032 adet olarak gerçekleşmiştir. Bankalar adına giden havale işlemlerinde 2018 yılında Türk Lirası havale tutarları bir önceki yıla kıyasla sınırlı bir artış göstermiş olup, yaklaşık 2.721 milyon TL’ye ulaşmıştır. Giden havale miktarlarında bir önceki yıla göre artış hızları incelendiğinde Avro’da yüzde 225,83, Sterlin’de yüzde 64,74, ABD dolarında yüzde 36,30 ve TL’de ise yüzde 19,75 oranında gerçekleştiği görülmektedir. Türk Lirası giden havale toplamı, giden havalenin yaklaşık yüzde 43’ünü oluşturmaktadır.

Tablo 3.8**BANKALAR ADINA GELEN VE GİDEN HAVALELER**

YIL	TP		YP (TL Karşılık)		TOPLAM (TP+YP)	
	GELEN	GİDEN	GELEN	GİDEN	GELEN	GİDEN
2016	1.389.149.249	1.210.420.000	1.381.036.656	1.035.806.579	2.770.185.905	2.246.226.579
2017	2.141.763.761	2.272.415.350	2.097.542.534	1.549.004.068	4.239.306.295	3.821.419.418
2018	2.605.774.892	2.721.235.000	2.997.037.426	3.688.037.344	5.602.812.318	6.409.272.344

Kaynak: KKTCMB

3.7 Rezerv Yönetimi

KKTC Merkez Bankası'nın rezervleri, belirlenen rezerv yönetimi usul ve esasları ile rezerv yönetim politikası çerçevesinde yürütülmektedir.

KKTCMB, Hazine ile bankacılık sektörünün ödemelerini karşılamak, finans sektörüne güven vermek ve uluslararası çapta meydana gelebilecek belirsizlik ve risklere karşı koruma sağlamak amacıyla rezerv tutmaktadır. Bu amaca ulaşılırken dikkat edilen en önemli hususlar sırasıyla güvenli yatırım, likidite ve getiridir. Güvenli yatırım, iç ve dış etkilere karşın, var olan rezervin korunması ve değer kaybetmesinin önlenmesidir. Dolayısıyla, Merkez Bankası riske açık olmayan, korunumlu bir anlayış çerçevesinde rezerv yönetimini gerçekleştirmektedir.

Rezerv Yönetimi Politikası kapsamında, bankamızın rezervleri likit portföy ve yatırım portföyü olmak üzere iki temel portföy oluşturularak yönetilmektedir. Likit portföy, bankanın her türlü operasyonel ihtiyaçlarını karşılamak üzere vadesi 32 günden kısa olan finansal araçları içermektedir. Yatırım portföyü ise vadesi 32 gün ve üzerinde olan finansal araçlardan oluşturulmakta olup; likit portföy için ayrılan kaynaklar dışındaki fonları değerlendirmek için kullanılmaktadır.

Aralık 2017 - Aralık 2018 döneminde toplam varlıklar yüzde 28,50 oranında artarak 10,757 milyon TL'ye, toplam yükümlülükler ise yüzde 27,01 oranında artarak 9,818 milyon TL'ye yükselmiştir. Aralık 2017 sonu itibarıyla yüzde 108,29 olan toplam varlıkların toplam yükümlülüklerle oranı Aralık 2018 sonunda 1,27 puan artarak yüzde 109,56 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3.9

Yıllar	Toplam Varlıklar (Milyon TL)	Toplam Yükümlülükler (Milyon TL)	Varlıkların Yükümlülükleri Karşılama Oranı (%)
2009	1.852	1.643	113
2010	1.809	1.578	115
2011	2.188	1.954	112
2012	2.587	2.326	111
2013	3.356	3.064	109
2014	3.842	3.517	109
2015	5.025	4.623	109
2016	6.452	5.987	108
2017	8.371	7.730	108
2018	10.757	9.818	109

Kaynak: KKTTCMB

Bankamızın para cinslerine göre varlık ve yükümlülüklerinin toplam miktarları incelendiğinde, 2018 yılı sonunda TL varlıkların TL yükümlülüklerle oranı yüzde 128,15 olurken, YP varlıkların YP yükümlülüklerle oranı ise ABD dolarında yüzde 104,31, Avro'da 104,16 ve Sterlin'de ise yüzde 101,48 seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir.

Rezerv yönetimi çerçevesinde, likit ve yatırım portföyü olmak üzere aşağıda belirtilen işlemler yapılmaktadır.

- Her türlü TP / YP mevduat / depo işlemleri
- Vadesiz / vadeli döviz alım / satım işlemleri
- Efektif alım / satım işlemleri
- Devlet hazinelerinin, merkez bankalarının ihraç veya garanti ettikleri menkul kıymetlerin alım / satımı
- Bankalar tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının alım / satımı, (TP / YP)
- Geri alım vaadiyle satım işlemleri (Ters Repo)
- Geri satım vaadiyle alım işlemleri (Repo)
- Altın alım / satımı
- Yukarıda yer alan işlem türlerine dayalı türev araçların alım / satımı.

Yönetilebilir Rezervlerin Gelişimi

2018 yılsonunda TL yönetilebilir rezervleri, bir önceki yılsonuna göre 392 milyon TL artmış ve 2.630 milyon TL'den 3.021 milyon TL'ye ulaşmıştır. ABD doları cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 3,94 oranında artarak 243 milyon ABD dolarına, Avro cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 19,98 oranında artarak 427 milyon Avro'ya ve Sterlin cinsinden yönetilebilir rezervler ise yüzde 8,39 artarak 533 milyon sterline yükselmiştir.

Kamu Haznedarlığı Ve Borç Yönetimi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Yasası'nın 5 (2) maddesi ile Borç Yönetim Komitesi'nin sekretarya işlerini de yürütmekle görevlendirilen Merkez Bankası, 2018 yılı içerisinde gelen borçlanma taleplerini değerlendirerek 5 kamu kuruluşu, 1 kooperatif ve 15 belediyenin borçlanma yapabilmeleri için 21 adet karar üretmiştir.

Borç Yönetim Komitesi:

- Bakanlık Müsteşarı (Başkan)
- Merkez Bankası Başkanı (Üye)
- Merkez Bankası Başkan Yardımcısı (Piyasalar Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Başkan Yardımcısı) (Üye)
- Hazine işleriyle görevli dairenin müdürü (Üye)

olmak üzere bir Başkan ve üç üyeden oluşmaktadır.

3.8 Hesap Verebilirlik ve İletişim

Hükümetle İlişkiler

KKTCMB ile Hükümet arasındaki ilişki 41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 5 (3) ve 25. maddeleri ile belirlenmektedir. Yasanın 5 (3) maddesine göre “*Merkez Bankası, hükümetin mali ve ekonomik müşaviri, mali ajanı ve haznedarıdır. Merkez Bankası'nın hükümetle ilişkisi, Hazine İşleriyle Görevli Bakan aracılığıyla sağlanır.*”

Yasa'nın 25. maddesinin 1. fıkrası, Merkez Bankası'nın devletin haznedarı olduğunu, bu sıfatla, özellikle devletin gerek yurt içindeki ve gerekse yurt dışı her türlü tahsilat ve ödemelerini, bütün hazine işlemlerini ve yurt içi ve yurt dışı her çeşit para nakil ve havale işlerini ücretsiz yaptığını, 2.

fıkrası Bakanlar Kurulu'nun saptayacağı kuruluşların paralarını Merkez Bankası'na yatırmaya karar verebileceğini ve bu şekilde açılacak hesaplara Merkez Bankası'nın kararlaştırdığı oranda faiz verileceğini, 3. fıkrası ise, devlet iç borçlanma tahvillerinin mali servisini yapmakla Merkez Bankası'nın görevlendirilebileceğini belirtmektedir.

Raporlama

Merkez Bankası Yasası'nın 42. ve 43. maddeleri Banka'nın rapor sunma ve bülten hazırlama esas ve usullerini belirlemektedir. Yasanın 42. maddesi "*Merkez Bankası Başkanı, Merkez Bankası faaliyetleri ile uygulanmış ve uygulanacak olan para ve kredi politikası hakkında her yılın Nisan ve Ekim aylarında Bakanlar Kurulu'na rapor sunar. Merkez Bankası, faaliyetlerine ilişkin olarak, yılda iki kez, KKTC Cumhuriyet Meclisi, Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesi'ni bilgilendirir.*" hükmünü içermektedir. Madde 43, Merkez Bankası'nın üçer aylık dönemler sonunda bülten çıkarmasına ilişkindir. Bu çerçevede 2018 yılı içerisinde, Bakanlar Kurulu'na iki kez rapor sunumu gerçekleştirilmiş, başkanımız Sn. Rifat Günay tarafından KKTC Cumhuriyet Meclisi ilgili komitesine, KKTC ekonomisi ve bankacılık sektörüyle ilgili bir sunum yapılmıştır.

İletişim

Bankamız faaliyetleri hakkında kamuoyu, gerek basın ve gerekse bankamızın kendi resmi internet sayfası aracılığıyla düzenli olarak bilgilendirilmektedir. Kurumumuz tarafından yapılan basın açıklamaları, duyurular, düzenlemeler ve istatistik veriler Banka'nın web sitesinde yayınlanmaktadır. Ayrıca bankamız, ulusal ve uluslararası ekonomik gelişmeleri analiz etmekte ve hazırladığı yıllık rapor, üç aylık bülten, para arzı ve diğer özel amaçlı raporlarla kamuoyunu bilgilendirmektedir. 2018 faaliyet yılı içerisinde bu kapsamda yapılan araştırmalar ile buna bağlı olarak hazırlanan raporların yanı sıra düzenli yayımlanan veriler ve raporlar verilmektedir.

Tablo 3.10

Yayın Adı	Yayın	
	Dönemi	Tarihi
1) KKTCMB Para Arzı Raporları	2017-IV	25.01.2018
	2018-I	20.04.2018
	2018-II	24.07.2018
	2018-III	23.10.2018
	2018-IV	08.02.2019
2) KKTCMB Üç Aylık Bültenleri	2017-III (İngilizce Bülten)	09.02.2018
	2018-I	08.05.2018
	2017-IV (İngilizce Bülten)	02.07.2018
	2018-II	04.09.2018
	2018-I (İngilizce Bülten)	02.10.2018
	2018-III	28.11.2018
	2018-II (İngilizce Bülten)	06.12.2018
	2018-III (İngilizce Bülten)	27.12.2018
	2018-IV	19.03.2019
3) KKTCMB Yıllık Raporu	2017 Yılı	23.03.2018

Kaynak: KKTCMB

Bankamızca yayınlanan istatistiki verilerin, finansal istikrar analizlerinde, kendi değerlendirmelerimizde ve kamuoyunun bilgilendirilmesinde kaynak olarak kullanılmasına devam edilmektedir. Bu kapsamda para ve bankacılık verileri düzenli olarak yayınlanmaktadır.

Bankamızca düzenli olarak yayınlanan istatistiki veriler, aşağıdadır:

- ❖ Para - Banka Verileri
- ❖ KKTCMB Para Arzı Verileri
- ❖ Risk Merkezi Verileri
- ❖ KKTCMB Bilanço Verileri

- ❖ Günlük Döviz Kurları
- ❖ Kredi Kartı Azami Aylık Akdi ve Azami Aylık Gecikme Faiz Oranları
- ❖ Bankalar tarafından Mevduata Uygulanacağı Bildirilen En Düşük ve En Yüksek Faiz Oranları

2018 yılında bir önceki sene bankamız tarafından hazırlanan Para Banka veri tabanı, kullanıcılarına dinamik sorgu yapabilme ve istenilen dönem verilerine Excel ortamında ulaşabilme imkânı sağlamaya devam etmiştir. Ayrıca ilk kez 2017 yılında yayımlanan İngilizce üç aylık bülten yayımlarına 2018 yılında da devam edilmiştir.

3.9 Kurumsal Hizmetler

a. *Yönetim Kurulu Toplantıları*

Merkez Bankası Yönetim Kurulu 41/2001 sayılı yasa gereği ayda en az bir defa olmak üzere, işlerin yürütülmesinin gerektirdiği sayıda toplanmaktadır. Bu çerçevede 2018 yılında toplam 15 toplantı yapılmış olup; ilgili toplantıların sekretarya işleri Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü tarafından yürütülmüştür.

b. *Basın, Halkla İlişkiler ve İletişim*

2 Ağustos 2018 tarihinde başkanımız Sn. Rifat Günay için basınla tanışma toplantısı düzenlenmiştir. Yazılı ve görsel basının yoğun ilgi gösterdiği toplantıda başkanımız hem kendini tanıtmıştır hem de KKTC bankacılık sektörü hakkında bilgiler vermiştir. Son olarak, basın mensuplarının sorularını yanıtlamıştır.

c. *Sosyal ve Kültürel Faaliyetler ile Eğitim Faaliyetleri*

Yurt içi ve yurt dışı bankacılık ve finans kurumlarıyla eğitim işbirliği çalışmaları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ile ilişkiler bu dönemde de devam etmiş, kurumlar arası iletişim ve bilgi alışverişi çeşitli toplantılar düzenlenmek suretiyle sağlanmıştır.

2018 yılında İngiltere Merkez Bankası (BoE), Türkiye Bankalar Birliği (TBB) ve Kuzey Kıbrıs Bankalar Birliği (KKBB) tarafından düzenlenen eğitimlere ilave olarak, Çekya Merkez Bankası ve İstanbul Merkez Bankacılığı Araştırma ve Eğitim Merkezi ile iletişime geçilmiş ve bu kurumlar tarafından uluslararası düzeyde gerçekleştirilen eğitim/seminer organizasyonlarına personellerimizin katılımı sağlanmıştır. Bu eğitimlere ilaveten 2018 yılında iki adet kurum içi eğitim de

düzenlenmiştir. Bunlar Mayıs ayında gerçekleştirilen “Bankalarda Türev Ürünleri Muhasebesi” ve Haziran ayında gerçekleştirilen “Power Point” eğitimleridir.

Bankamızda staj yapmak üzere başvuruda bulunan öğrencilerin talepleri değerlendirilmiş ve uygun bulunan 5 kişinin Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik Müdürlüğü’nde bir aylık staj programına katılımları sağlanmıştır.

Bankacılık ve finans sektörünün gelişimine katkı sağlamak amacıyla düzenlenen uluslararası konferans/seminer organizasyonlarına destek veren bankamız, 2018 yılı içerisinde 2 farklı konferans/seminere maddi sponsor katkısı sağlamıştır.

Bankamız yönetim kurulunun almış olduğu karar doğrultusunda, KKTC Merkez Bankası Anı Ormanı oluşturulmasına yönelik çalışmalar başlatılmış, 2019 yılında arazinin tellenmesi sonrası fidan dikimine geçilmesi hedeflenmiştir.

3.10 Diğer

a. Risk Merkezi İşlemleri

01.04.2014 tarihinde yürürlüğe giren Risk İşlemleri Merkezi Tebliği uyarınca, kurumlar tarafından ay sonları itibarıyla hesap bazında alınan bildirimler, Risk Merkezi tarafından konsolide edilmektedir. Müşteri bazında birleştirilen kredi limit ve risk bilgileri, katılımcı kurumlara kurum adı belirtilmeden dönemsel olarak geri bildirimle iletilmektedir.

Ayrıca kurumlar, İşletim Kuralları İzahnamesi altında yer alan uygulama kuralları doğrultusunda “E-İşlem” platformu aracılığı ile müşterisi olmayan gerçek veya tüzel kişilerin kredi risk bilgilerine, rızaları alınmak suretiyle, gerçek zamanlı olarak ulaşabilmektedirler.

Risk Merkezi, konsolide edilen risk bilgilerini global olarak vadelerine ve finansman konularına göre aylık dönemlerde web sayfamızda yayımlamaktadır.

41/2001 sayılı bankamız yasasının 51(1)A maddesi altında çıkarılan Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri tebliğine göre, bankalardan gelecek imza sirkülerini de toplamak ve güncellemek Risk Merkezi’nin görev tanımları arasındadır. Bu doğrultuda, bankalardan gelen yetkili kişiler ile ilgili bildirimlerin sisteme işlenmesi ve/veya sistemden iptal edilmesine yönelik işlemlere 2018 yılında da devam edilmiştir.

Risk Santralizasyonu kapsamının genişletilerek Kooperatif Şirketlerin de sisteme dâhil edilmesine ilişkin yürütülen teknik çalışmalar büyük oranda tamamlanmış olup; hazır olan Kooperatiflerle karşılıklı testler yapılmaya devam edilmiştir.

62/2017 sayılı KKTC Bankacılık Yasası'nda yapılan düzenlemelere paralel olarak Kuzey Kıbrıs Bankalar Birliği bünyesinde Kuzey Kıbrıs Kredi Kayıt Bürosu'nun kurulması çalışmaları 2018 yılı Eylül ayı itibarıyla başlatılmıştır. İlgili büronun faaliyete geçmesi ile birlikte yasal mevzuat açısından AB uyumu sağlanacaktır. Aynı zamanda, Kuzey Kıbrıs Kredi Kayıt Bürosu kurulumu ile hem finans sektörüne hem de reel sektör ve bireylere risklerini daha iyi yönetmeleri konusunda çeşitli ürün ve hizmetlerin doğru bir şekilde sunulmuş olması hedeflenmektedir.

b. Kurumsal Elektronik Ödeme Sistemi (KEÖS)

Kamu kurumların bankalar aracılığıyla gerçekleştirdikleri ödemeleri elektronik ortamda güvenli ve hızlı bir şekilde gerçekleştirmelerine imkân sağlayacak olan Kurumsal Elektronik Ödeme Sistemi (KEÖS) ile ilgili çalışmalar 2018 yılı içinde devam etmiştir.

c. Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) ve Doküman Yönetim Sistemi (DYS)

KKTC'deki Kamu Kurum ve Kuruluşları arasındaki evrak alışverişi Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) adlı sistem üzerinden yapılmaktadır. EBYS Sistemiyle birlikte KKTC Kamu Kurum ve Kuruluşlarında evrakların elektronik ortamda üretilmesi, yönetilmesi, erişimi, saklanması, arşivlenmesi ve raporlanması sağlanmaktadır. E-Devlet çalışmaları kapsamında bankamız da, katılım için gerekli altyapı ve eğitim çalışmalarından sonra 22 Şubat 2018 tarihi itibarıyla EBYS'ye dâhil olmuştur.

Bankalar, diğer gerçek ve tüzel kişiler ile yapılan evrak alışverişi şu anda fiziki olarak elden veya posta yolu yapılmakta olup kurum içi gelen giden evrak kaydı, sevki ve saklanması bankamız Doküman Yönetim Sistemi (DYS) üzerinden yürütülmektedir. DYS uygulamasının ikinci sürümü, iş akışı ve e-imzayı da içerecek şekilde yeniden tasarlanmış olup; daha efektif ve artırılmış veri güvenliğini içeren versiyonun hazırlıkları tamamlanmıştır.

d. Bilişim Teknolojileri Çalışmaları

2018 yılında Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü tarafından "CheckPoint SandBlast" platformunun kurulumu yapılmıştır. İlgili platform bilgisayar sistemlerine zarar verebilecek güncel ve bilinmeyen tehditlerin ortaya çıkarılmasını ve anında önlem alınmasını

sağlamaktadır. Sıfır-gün koruması yaklaşımı doğrultusunda çalışan platform, sistemlerde hâlihazırda zararlı yazılımların bulunması ve temizlenmesini sağlayan anti virüs yazılımlarına ek olarak devreye alınmıştır.

Bankalar, çek hesabı açma ve kullanma yasağına giren müşterilerini Merkez Bankası'na bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirim işlemlerinin güvenli elektronik ortamda yapılmasını ve Merkez Bankası tarafından çek yasağı listesinin yayımlanmasını sağlayan yazılımın hazırlanması ile ilgili çalışmalar başlatılmıştır. Yeni "Çek Yasaklıları Sistemi" bankaların yetkili kişilerine eğitimler verildikten sonra test amaçlı olarak bu kişilerin kullanımına açılmıştır. Aynı zamanda, "Çek Bildirim Kuralları İzahnamesi" de yeni sisteme göre güncellenerek yeni izahname taslağı oluşturulmuştur ve ilgili sistemin 2019 yılı içerisinde devreye alınması planlanmaktadır.

2018 yılında çalışması başlatılan bir diğer uygulama ise, Şirketler Mukayyitliği'nin sağladığı web servisi üzerinden şirket onay belgelerinin sorgulanabilmesini amaçlamaktadır. Bu konu ile ilgili Şirketler Mukayyitliği ile protokol yapılmıştır.

e. Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu (TMSFİF)

Bankamız, 32/2009 sayılı Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu Yasası'nın 11. Maddesinin (2)'nci ve (3)'üncü fıkralarının kendisine verdiği yetkiye dayanarak 25.04.2016 tarih ve 52 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren risk bazlı prim esasına dayalı "Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği"nde değişikliğe gitmiştir. 26.09.2018 tarih ve 140 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Değişiklik Tebliği" ile tüm bankalar için tasarruf mevduatı sigorta prim oranını sigortaya tabi tasarruf mevduatı toplamının yüzde 0,125 (yüz binde yirmi beş) olarak değiştirilmiştir.

2018 yılında bankaların her üç ayda bir sigorta primine tabi tasarruf mevduatı üzerinden TMSFİF'ye yıllık (4 dönem) olarak yapmış oldukları TP – YP yatırımlar toplamı 105.472.170 TL seviyesinde gerçekleşirken; ilgili yatırımların TL cinsinden toplamı 43.559.558 iken, YP cinsinden toplamı ise 61.912.612 TL karşılığı olmuştur.

FINANSAL TABLOLAR

---

4. FİNANSAL TABLOLAR

4.1 Bilanço

Aktif Hesaplar

2018 yılsonu itibarıyla KKTCMB bilançosu aktif toplamı önceki yıla göre yüzde 29,70 oranında artarak 10.856 milyon TL'ye yükselmiştir. Merkez Bankası 2017 yılı bilançosu aktif toplamının yüzde 96,55'ünü oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar ve menkul değerler cüzdanı hesapları, 2018 yılsonu itibarıyla aktif toplamının yüzde 96,72 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Aktif toplamı içinde en büyük paya sahip nakit değerler ile bankalardan alacaklar kalemlerinde, önceki yılsonuna göre yüzde 43,88 artış gerçekleşmiştir. 2017 sonu itibarıyla 7.178 milyon TL seviyesinde olan nakit değerler ve bankalardan alacaklar kalemleri, 2018 yılsonu itibarıyla 10.327 milyon TL seviyesine ulaşmış ve aktif toplamı içindeki payı yüzde 95,13 olmuştur.

Tablo 4.1

AKTİF	2017	2018	Yüzde Pay		Yüzde Değişim
			2017	2018	
Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar	7.177.504.334	10.327.004.935	85,75	95,13	43,88
Menkul Değerler Cüzdanı	903.656.300	172.590.899	10,79	1,59	-80,90
Krediler	62.442.374	61.335.607	0,75	0,57	-1,77
Piyasa İşlemleri	117.817.065	-	1,41	0,00	-
Takipteki Alacaklar (Net)	-	-	-	-	-
Sabit Kıymetler (Net)	2.262.006	2.145.704	0,03	0,02	-5,14
Diğer Aktifler	106.356.953	292.491.524	1,27	2,69	175,01
Toplam	8.370.039.032	10.855.568.669	100,00	100,00	29,70
PASİF					
Kamu Mevduatı	115.812.822	103.553.060	1,38	0,95	-10,59
Bankalar Mevduatı	2.563.631.465	3.810.868.526	30,63	35,11	48,65
Diğer Mevduat	2.470.423	3.557.561	0,03	0,03	44,01
Yasal Karşılıklar	1.729.000.717	1.885.311.620	20,66	17,37	9,04
Fonlar	986.585.321	1.388.520.321	11,79	12,79	40,74
Piyasa İşlemleri	2.381.050.147	2.840.808.585	28,45	26,17	19,31
Diğer Pasifler	3.360.859	12.631.989	0,04	0,12	275,85
Özkaynaklar	588.127.278	810.317.007	7,03	7,46	37,78
Toplam	8.370.039.032	10.855.568.669	100,00	100,00	29,70

Kaynak: KKTCMB

Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar

Bankalar nezdindeki mevduat kalemi, 2018 yılında bir önceki yıla göre yüzde 40,61 artarak, 6.916 milyon TL'den 9.725 milyon TL seviyesine ulaşmıştır.

Tablo 4.2

	2017	2018
Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar	7.177.504.334	10.327.004.935
Kasa	257.360.230	596.636.956
Altın	3.997.999	5.503.526
Bankalar Nezdindeki Mevduat	6.916.146.105	9.724.864.453

Kaynak: KKTCMB

Menkul Değerler Cüzdanı

2017 yılında aktif toplamı içerisindeki payı yüzde 10,79 olan menkul değerler cüzdanı kalemi, 2018 yılı içerisinde yüzde 80,9 azalarak, 903,7 milyon TL'den 172,6 milyon TL'ye gerilemiştir.

Krediler

KKTCMB bilançosundaki krediler kalemi, 2018 yılında bir önceki yıla göre yüzde 1,77 azalarak 61,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

2018 yıl sonu itibarıyla kamu sektörü toplam kredi borcu 53,4 milyon TL iken, reeskont penceresi aracılığı ile bankacılık sektörüne kullandırılan kredi toplamı 7,9 milyon TL olmuştur.

Tablo 4.3

	2017	2018
Krediler	62.442.374	61.335.607
Hazineye Kısa Vadeli Avans	56.784.524	53.444.257
Bankacılık	5.657.850	7.891.350

Kaynak: KKTCMB

Takipteki Alacaklar (Net)

Merkez Bankası'nın 12,5 milyon TL takipteki alacağı bulunurken, bu alacaklara yüzde yüz oranında karşılık ayrılmış olması dolayısıyla 2017 yılsonunda olduğu gibi, 2018 yılsonunda da net olarak bakiye arz etmemektedir.

Sabit Kıymetler (Net)

Gayrimenkuller ve demirbaşlar kalemlerinden oluşan net sabit kıymetler toplamı, 2018 yılı sonunda, 2017 yılsonuna göre yüzde 5,14 azalarak 2 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.4

	2017	2018
Sabit Kıymetler	2.262.006	2.145.704
Gayrimenkuller	814.829	785.070
Demirbaşlar ve Gayrimaddi Haklar	1.447.177	1.360.634

Kaynak: KKTCCMB

Diğer Aktifler

2017 yılında 106,4 milyon TL olan diğer aktifler kalemi toplamı, 2018 yılında bu kalemi oluşturan borçlu transituar hesaplarındaki artışa bağlı olarak yüzde 175,01 yükselmiş ve 292,5 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 4.5

Bin TL	2017	2018
Diğer Aktifler	106.356.953	292.491.524
Muvakkat Alacaklar	79.255	79.517
Borçlu Transituar Hesabı	106.277.698	292.412.007

Kaynak: KKTCCMB

Pasif Hesaplar

Pasif toplamı içinde en büyük paya sahip bankalar mevduatı bir önceki yıla göre yüzde 48,65, ikinci en büyük paya sahip piyasa işlemleri toplamı ise yüzde 19,31 artmıştır.

Bankalar Mevduatı

KKTC'de faaliyette bulunan bankaların Merkez Bankası nezdindeki mevduat toplamlarını gösteren bankalar mevduatı kalemi 2017 yılsonuna göre yüzde 48,65 artmış ve 2018 yılsonunda 3.811 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bankalar mevduatına, BPP işlemleri için bankalar tarafından teminat olarak nezdimizde bloke edilen paralar da dâhil edilmiştir.

Tablo 4.6

	2017	2018
Bankalar Mevduatı	2.563.631.465	3.810.868.526
Bankalar Mevduatı	2.446.186.283	3.683.931.916
Bloke Paralar	117.445.182	126.936.610

Kaynak: KKTCMB

Piyasa İşlemleri

Piyasa işlemleri içerisinde yer alan Merkez Bankası Senetleri toplamı, 2018 yılsonu itibarıyla 1.973 milyon TL iken, aynı kalem altında yer alan BPP işlem borçları toplamı 868,2 milyon TL olmuştur. Buna göre, bir yıllık dönemde Merkez Bankası senetleri toplamında yüzde 34,2 artış, BPP işlem borçları toplamında yüzde 4,7 düşüş gerçekleşmiştir.

Tablo 4.7

	2017	2018
Piyasa İşlemleri	2.381.050.147	2.840.808.585
Merkez Bankası Senetleri	1.469.901.130	1.972.640.785
Para Piyasa İşlemleri	911.149.017	868.167.800

Kaynak: KKTCMB

Yasal Karşılıklar

Merkez Bankası nezdinde tutulan yasal karşılıklar kalemi toplamı 2018 yılsonunda, bir önceki yıla göre yüzde 9,04 artış göstermiş ve 1.885 milyon TL'ye yükselmiştir.

Kamu Mevduatı

2018 yılsonu itibarıyla kamu mevduatında bir önceki yıla göre 12,3 milyon TL düşüş görülmektedir. 2018 yılsonu itibarıyla kamu mevduatı toplamı, 2017 yılsonuna göre yüzde 10,59 oranında gerilemiş ve 103,6 milyon TL olmuştur.

Diğer Mevduat

2018 yılsonu itibarıyla diğer mevduat kalemi 2017 yılsonuna göre yüzde 44,01 artış göstermiş ve 3.558 bin TL'ye yükselmiştir.

Fonlar

Diğer fonlar alt kaleminde yaşanan artışa bağlı olarak fonlar kalemi, 2018 yılsonu itibarıyla bir önceki yılsonuna göre yaklaşık yüzde 40,74 artarak 986,6 milyon TL'den, 1.389 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 4.8

	2017	2018
Fonlar	986.585.321	1.388.520.321
Merkez Bankası Fonları	689.806	5.635.676
Hazineye Ait Fonlar	647.790	1.380.772
Diğer Fonlar	985.247.725	1.381.503.873

Kaynak: KKTCMB

Özkaynaklar

Özkaynaklar kalemini oluşturan alt kalemlerden ihtiyatlar ve karşılıklar hesaplarında, 2018 yılsonunda önceki yıla göre gerçekleşen sırasıyla yüzde 24,29 ve yüzde 29,06 artışlar sonucunda, özkaynaklar toplamı 810,3 milyon TL'ye ulaşmıştır. Yaşanan bu değişimlerin ardından 2018 yılsonu itibarıyla ihtiyatlar, karşılıklar ve kâr kalemleri sırasıyla 260 milyon TL, 200,9 milyon TL ve 329,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

41/2001 sayılı KKTCMB Yasası'nın 8. maddesinde belirtildiği üzere, bankanın tamamı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ait 20 milyon TL ödenmiş sermayesi bulunmaktadır.

Tablo 4.9

	2017	2018
Özkaynaklar (Kâr Dâhil)	588.127.278	810.317.007
Özkaynaklar (Kâr Hariç)	384.891.701	480.942.598
Sermaye	20.000.000	20.000.000
İhtiyatlar	209.206.740	260.015.635
Karşılıklar	155.684.961	200.926.963
Kâr	203.235.577	329.374.409

Kaynak: KKTCMB

4.2 Kâr-Zarar Tablosu

2018 yılında Merkez Bankası'nın kârı önceki yıla göre yüzde 62,1 artmış ve 329,4 milyon TL olmuştur. 2018 yılında bir önceki yıla göre toplam gelirler kaleminde yüzde 75,34, toplam giderler kaleminde ise yüzde 89,25 artış gerçekleşmiştir.

Gelirler kalemi altında 2018 yılında yüzde 73,33 paya sahip olan Türk lirası işlemleri kârları, önceki yıla göre yüzde 65,76 artış göstermiş ve 510,6 milyon TL olmuştur. Aynı dönem içinde kambiyo kârları kalemi yüzde 108,54 artarak 185,7 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

2017 yılında 193,9 milyon TL olan toplam giderler, 2018 yılında yüzde 89,25 artış göstermiş ve 367,0 milyon TL'ye ulaşmıştır. Gider kalemleri içinde en yüksek paya sahip olan TL işlemleri giderleri toplamı, 2018 yılsonu itibarıyla önceki yıla göre yüzde 70,92 artarak 228,7 milyon TL olmuştur. Giderler içinde 2018 yılında yüzde 17,57 ile ikinci en yüksek paya sahip kambiyo zararları kalemi önceki yıla göre yüzde 168,20 artarken, kasadaki TL ve efektif sigorta primlerinin toplam giderler içindeki payı da yüzde 8,18'e yükselmiştir. Banknot ve efektif sigorta primleri ise 15,2 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.10

			Yüzde Pay		Yüzde Değişim
	2017	2018	2017	2018	
GELİRLER					
Kambiyo Kârları	89.060.125	185.727.555	22,42	26,67	108,54
Türk Lirası İşlemleri Kârları	308.061.108	510.632.862	77,57	73,33	65,76
Çeşitli Kârlar	30.911	1.217	0,01	0,00	-96,06
Toplam Gelirler	397.152.145	696.361.634	100,00	100,00	75,34
GİDERLER					
Personel Giderleri	13.281.105	24.898.238	6,85	6,78	87,47
İdari Giderler	982.050	1.723.879	0,50	0,47	75,54
Banknot ve Efektif Sigorta Primleri	5.152.538	15.242.002	2,66	4,15	195,82
Kasadaki TL ve Efektif Sigorta Primleri	15.000.000	30.000.000	7,73	8,18	100,00
Kambiyo Zararları	24.040.919	64.476.716	12,40	17,57	168,20
TL İşlemleri Giderleri	133.799.860	228.684.709	69,00	62,31	70,92
Amortismanlar	847.967	646.413	0,44	0,18	-23,77
Sair Giderler ve Zararlar	812.129	1.315.268	0,42	0,36	61,95
Toplam Giderler	193.916.568	366.987.225	100,00	100,00	89,25
Kâr	203.235.577	329.374.409			62,07
Genel Toplam	397.152.145	696.361.634			75,34

Kaynak: KKTCMB

4.3 Kâr Dağılımı - 2018

41/2001 sayılı KKTÇMB Yasası'nın 44. maddesi kârın kullanımını düzenlemektedir. Söz konusu madde gereğince kârın yüzde 25'i ihtiyatlara, geriye kalanı ise Hazine'ye aktarılmaktadır. 2018 yılı kârı olan 329,4 milyon TL aşağıdaki şekilde dağıtılmıştır.

Tablo 4.11

	Kârdan Ayrılan Miktar	Yüzde Pay
İhtiyatlara Ayrılan	82.343.602	25,00
Hazine Borcuna Mahsup Edilen	7.584.327	2,30
Hazine'ye Aktarılan	239.446.480	72,70
2017 Kârı	329.374.409	100,00

Kaynak: KKTÇMB

TABLULAR

---

5. TABLOLAR

KKTC Merkez Bankası Bilançosu – 31.12.2018 (TL)

Aktif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I- Döner Değerler			3.029.608.090	7.469.987.744	10.499.595.834
Kasa	1.755.636	594.881.320			
Altın		5.503.526			
Menkul Değerler Cüzdanı	141.268.700	31.322.199			
Bankalar Nezdindeki Mevduat	2.886.583.754	6.838.280.699			
Hariçteki Muhabirler					
II- Duran Değerler					2.145.704
Gayri Menkuller	992.011				
Amortisman (-)	-206.941				
Demirbaşlar	5.655.764				
Amortisman (-)	-4.295.130				
III- Krediler					61.335.607
A- Avans Hesapları					
a- Hazine Kısa Vadeli Avans	53.444.257		53.444.257		
b- Hazine Kefaletine Haiz Bono Üzerinden Avans					
c- Ticari Banka Senetleri		7.891.350		7.891.350	
B- Piyasa İşlemleri					
a- BPP İşlemleri					
IV- Diğer Aktifler					292.491.524
A- Muvakkat Alacaklar			79.517		
B-Takipteki Alacaklar (Net)			0		
a- Takipteki Alacaklar	12.511.964				
b- Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	12.511.964				
C- Borçlu Transituar Hesabı					
a-Diğer	290.394.327	2.017.680			
TOPLAM					10.855.568.669

Kaynak: KKTOMB

KKTC Merkez Bankası Bilançosu - 31.12.2018 (TL)

Pasif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I - Özkaynaklar					480.942.598
Sermaye	20.000.000				
İhtiyatlar	260.015.635				
Karşılıklar	200.926.963				
II - Yabancı Kaynaklar					10.032.619.673
A- Mevduat			759.321.440	3.158.657.707	
a- Kamu Mevduatı	51.246.900	52.306.160			
b- Bankalar Mevduatı	706.945.906	2.976.986.010			
c- Bloke Paralar	1.186	126.935.424			
d- Şahıs Mevduatı	1.126.486	2.430.113			
e- Diğer Mevduat	962				
B- Yasal Karşılıklar			707.399.584	1.177.912.036	
C- Piyasa İşlemleri			737.000.000	2.103.808.585	
a- Para Piyasası İşlemleri	170.000.000	698.167.800			
b- Merkez Bankası Senetleri	567.000.000	1.405.640.785			
D- Fonlar			541.008.764	847.511.557	
a- Merkez Bankası Fonları	5.635.676				
b- Hazineye Ait Fonlar	1.314.850	65.922			
c- Diğer Fonlar	534.058.238	847.445.635			
III - Diğer Pasifler					12.631.989
a-Muvakkat Borçlar			29.850		
b-Alacaklı Transituar Hesabı			9.989.112	2.613.027	
IV - Kâr			329.374.409		329.374.409
TOPLAM					10.855.568.669

Kaynak: KKTCMB

KKTC Merkez Bankası Bilançosu – 31.12.2017 (TL)

Aktif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I- Döner Değerler			2.632.973.765	5.448.186.869	8.081.160.634
Kasa	350.173	257.010.057			
Altın		3.997.999			
Menkul Değerler Cüzdanı	903.656.300				
Bankalar Nezdindeki Mevduat	1.728.967.292	5.187.178.813			
Hariçteki Muhabirler					
II- Duran Değerler			2.262.006		2.262.006
Gayri Menkuller	992.011				
Amortisman (-)	-177.182				
Demirbaşlar	5.278.269				
Amortisman (-)	-3.831.092				
III- Krediler			136.784.524	43.474.915	180.259.439
A- Avans Hesapları					
a- Hazine Kısa Vadeli Avans	56.784.524				
b- Hazine Kefaletine Haiz Bono Üzerinden Avans					
c- Ticari Banka Senetleri		5.657.850			
B- Piyasa İşlemleri					
a- BPP İşlemleri	80.000.000	37.817.065			
IV- Diğer Aktifler			106.265.361	91.592	106.356.953
A- Muvakkat Alacaklar	79.255				
B-Takipteki Alacaklar (Net)					
a- Takipteki Alacaklar	12.511.964				
b- Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	12.511.964				
C- Borçlu Transituar Hesabı					
a-Diğer	106.186.106	91.592			
TOPLAM					8.370.039.032

Kaynak: KKTCCMB

KKTC Merkez Bankası Bilançosu - 31.12.2017 (TL)

Pasif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I - Özkaynaklar			384.891.701		384.891.701
Sermaye	20.000.000				
İhtiyatlar	209.206.740				
Karşılıklar	155.684.961				
II - Yabancı Kaynaklar			1.544.484.687	4.505.065.491	7.778.550.895
A- Mevduat					
a- Kamu Mevduatı	42.219.684	73.593.138			
b- Bankalar Mevduatı	490.652.950	1.955.533.333			
c- Bloke Paralar		117.445.182			
d- Şahıs Mevduatı	1.071.969	1.397.563			
e- Diğer Mevduat	891				
B- Yasal Karşılıklar	781.455.275	947.545.442			
D- Piyasa İşlemleri	572.743.267	1.808.306.880			
a- Para Piyasası İşlemleri	171.043.267	740.105.750			
b- Merkez Bankası Senetleri	401.700.000	1.068.201.130			
E- Fonlar	437.795.926	548.789.395			
a- Merkez Bankası Fonları	689.806				
b- Hazineye Ait Fonlar	598.421	49.369			
c- Diğer Fonlar	436.507.699	548.740.026			
III - Diğer Pasifler			2.667.781	693.078	3.360.859
a-Muvakkat Borçlar	18.976				
b-Alacaklı Transitar Hesabı	2.648.805	693.078			
IV - Kâr	206.235.577		206.235.577		206.235.577
TOPLAM					8.370.039.032

Kaynak: KKTCMB

Yıllar İtibarıyla KKTC Merkez Bankası Kârı/Zararı (TL)

Tarih	Kâr (Zarar)	Tarih	Kâr (Zarar)
1997	7.063.247	2008	34.397.584
1998	4.473.283	2009	53.879.493
1999	9.422.197	2010	38.706.980
2000	2.806.998	2011	60.793.021
2001	12.022.535	2012	59.185.678
2002	11.837.476	2013	61.100.258
2003	14.100.468	2014	66.522.923
2004	27.718.821	2015	110.530.354
2005	48.415.266	2016	133.906.573
2006	23.817.485	2017	203.235.577
2007	32.953.888	2018	329.374.409

Kaynak: KKTCMB

KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Aktif Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Aktifler	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı
30.Eyl.13	3.052.496.431	139.133.835	1.799.949	3.193.430.215
31.Ara.13	3.213.649.639	78.854.104	63.070.913	3.355.574.656
31.Mar.14	3.079.515.185	147.484.184	1.728.249	3.228.727.618
30.Haz.14	3.270.433.195	121.218.064	1.804.149	3.393.455.408
30.Eyl.14	3.511.228.059	119.312.114	1.752.480	3.632.292.653
31.Ara.14	3.645.697.257	171.220.524	25.331.106	3.842.248.887
31.Mar.15	3.739.517.315	115.254.133	2.248.301	3.857.019.749
30.Haz.15	4.297.312.709	132.031.767	18.942.188	4.448.286.664
30.Eyl.15	4.883.071.770	133.138.667	2.280.396	5.018.490.833
31.Ara.15	4.820.323.929	184.465.057	20.635.529	5.025.424.515
31.Mar.16	4.759.331.238	177.928.840	2.511.781	4.939.771.859
30.Haz.16	4.743.182.458	213.175.830	2.640.121	4.958.998.409
30.Eyl.16	5.466.386.701	186.416.180	2.729.886	5.655.532.767
31.Ara.16	6.362.944.796	67.051.670	22.187.719	6.452.184.185
31.Mar.17	6.764.573.400	101.158.224	3.401.183	6.869.132.807
30.Haz.17	6.981.906.564	134.992.949	2.841.955	7.119.741.468
30.Eyl.17	7.630.043.970	191.469.924	2.907.269	7.824.421.163
31.Ara.17	8.081.160.634	180.259.439	108.618.959	8.370.039.032
31 Mar.18	8.545.422.968	219.540.337	4.339.065	8.769.302.370
30 Haz.18	9.341.542.297	155.660.857	2.673.006	9.499.876.160
30 Eyl.18	11.073.132.669	172.557.057	2.684.160	11.248.373.886
31 Ara.18	10.499.595.834	61.335.607	294.637.228	10.855.568.669

Kaynak: KKTCMB

KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Pasif Kalemleri (TL)

Tarih	Özkaynaklar (Kâr Hariç)	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
30.Eyl.13	218.683.984	1.724.387.219	828.836.908	421.522.104	3.193.430.215
31.Ara.13	291.100.579	1.818.251.291	870.763.371	436.559.672	3.355.574.656
31.Mar.14	245.971.070	1.675.102.982	876.948.620	430.704.946	3.228.727.618
30.Haz.14	247.254.958	1.792.772.785	890.156.351	463.271.314	3.393.455.408
30.Eyl.14	248.132.449	1.917.060.863	938.524.944	528.574.397	3.632.292.653
31.Ara.14	258.929.182	1.493.119.701	954.982.558	1.135.217.446	3.842.248.887
31.Mar.15	276.152.356	1.408.442.288	1.006.554.132	1.165.870.973	3.857.019.749
30.Haz.15	276.996.548	1.482.713.730	1.062.691.010	1.625.885.376	4.448.286.664
30.Eyl.15	278.408.386	1.554.299.105	1.159.694.120	2.026.089.222	5.018.490.833
31.Ara.15	400.156.276	1.597.089.925	1.143.470.037	1.884.708.277	5.025.424.515
31.Mar.16	317.637.476	1.368.093.189	1.158.875.053	2.095.166.141	4.939.771.859
30.Haz.16	318.658.983	1.476.230.465	1.172.163.993	1.991.944.968	4.958.998.409
30.Eyl.16	319.829.286	1.706.384.976	1.233.282.326	2.396.036.179	5.655.532.767
31.Ara.16	465.169.093	2.083.019.935	1.359.700.420	2.544.294.737	6.452.184.185
31.Mar.17	365.686.916	2.121.997.651	1.448.684.018	2.932.764.222	6.869.132.807
30.Haz.17	367.060.935	2.317.720.970	1.512.813.049	2.922.146.514	7.119.741.468
30.Eyl.17	368.577.947	2.505.097.829	1.615.196.100	3.335.549.287	7.824.421.163
31.Ara.17	384.891.701	2.681.914.710	1.729.000.716	3.574.231.905	8.370.039.032
31.Mar.18	436.642.697	2.870.588.126	1.851.557.638	3.610.513.909	8.769.302.370
30.Haz.18	439.621.419	3.105.622.819	1.993.912.015	3.960.719.907	9.499.876.160
30.Eyl.18	445.771.689	3.717.146.751	2.052.867.163	5.032.588.283	11.248.373.886
31.Ara.18	480.942.598	3.917.979.147	1.885.311.620	4.571.335.304	10.855.568.669

Kaynak: KKTCMB

KKTC Merkez Bankası Likit Aktifleri (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurtdışı Bankalar	MDC	Toplam
30.Eyl.13	88.890.514	2.506.876	1.359.032.554	1.456.467.434	26.347.485	119.251.568	3.052.496.431
31.Ara.13	62.270.427	2.146.362	1.403.280.967	1.522.482.954	78.923.761	144.545.168	3.213.649.639
31.Mar.14	57.681.769	2.146.362	1.068.596.270	1.717.402.462	35.043.690	198.644.632	3.079.515.185
30.Haz.14	37.813.934	2.146.362	1.173.711.609	1.837.164.805	51.540.117	168.056.368	3.270.433.195
30.Eyl.14	63.855.297	2.146.362	1.167.075.364	1.915.670.506	63.391.520	299.089.010	3.511.228.059
31.Ara.14	59.575.201	2.341.331	1.307.875.937	1.925.886.634	60.933.484	289.084.670	3.645.697.257
31.Mar.15	93.270.862	2.341.331	1.456.217.149	1.979.335.666	48.438.307	159.914.000	3.739.517.315
30.Haz.15	82.385.984	2.341.331	1.467.167.127	2.411.582.643	113.843.324	219.992.300	4.297.312.709
30.Eyl.15	140.974.336	2.341.331	1.467.337.337	2.899.368.703	114.480.913	258.569.150	4.883.071.770
31.Ara.15	87.625.194	2.611.239	1.402.006.529	2.945.775.755	55.692.162	326.613.050	4.820.323.929
31.Mar.16	117.668.364	2.611.239	1.499.576.679	2.952.607.384	77.638.972	109.228.600	4.759.331.238
30.Haz.16	90.757.864	2.611.239	1.614.592.023	2.855.674.301	33.822.031	145.725.000	4.743.182.458
30.Eyl.16	238.570.625	2.611.239	2.029.877.829	3.097.871.008	-	97.456.000	5.466.386.701
31.Ara.16	216.724.660	3.440.019	2.260.530.677	3.687.779.940	-	194.469.500	6.362.944.796
31.Mar.17	165.588.687	3.440.019	2.101.326.259	4.030.683.635	-	463.534.800	6.869.132.807
30.Haz.17	171.906.834	3.440.019	1.823.606.608	4.299.854.053	-	683.099.050	6.981.906.564
30.Eyl.17	275.459.595	3.440.019	1.842.387.496	4.739.760.510	-	768.996.350	7.630.043.970
31.Ara.17	257.360.230	3.997.999	1.728.967.292	5.187.178.813	-	903.656.300	8.081.160.634
31 Mar.18	382.362.841	3.997.999	1.705.665.243	5.630.492.210	-	822.904.675	8.545.422.968
30 Haz.18	281.516.845	3.997.999	1.845.209.663	6.467.950.290	-	742.867.500	9.341.542.297
30 Eyl.18	701.495.845	3.997.999	2.827.946.391	7.539.692.434	-	-	11.073.132.669
31 Ara.18	596.636.956	5.503.526	2.886.583.754	6.838.280.699	-	172.590.899	10.499.595.834

Kaynak: KKTCMB

KKTC Merkez Bankası Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Toplam
30.Eyl.13							2.718.359	2.718.359
31.Ara.13								-
31.Mar.14							2.431.745	2.431.745
30.Haz.14							2.381.303	2.381.303
30.Eyl.14							2.580.963	2.580.963
31.Ara.14								-
31.Mar.15							4.466.517	4.466.517
30.Haz.15							4.642.279	4.642.279
30.Eyl.15							5.311.384	5.311.384
31.Ara.15								-
31.Mar.16								-
30.Haz.16							4.083.448	4.083.448
30.Eyl.16							4.270.101	4.270.101
31.Ara.16							5.065.643	5.065.643
31.Mar.17								-
30.Haz.17							4.943.377	4.943.377
30.Eyl.17							5.415.736	5.415.736
31.Ara.17							5.807.899	5.807.899
31 Mar.18							5.789.550	5.789.550
30 Haz.18							6.912.450	6.912.450
30 Eyl.18							9.112.800	9.112.800
31 Ara. 18							7.933.350	7.933.350

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dahil edilmiştir.

Kaynak: KKTCMB

KKTC Merkez Bankası Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
	TP	YP	A - Serbest		B - Zorunlu Karşılıklar		TP	YP	
			TP	YP	TP	YP			
30.Eyl.13	86.265.299	18.449.179	620.407.179	975.835.456	482.994.224	345.842.684	426.258	23.003.848	2.553.224.127
31.Ara.13	18.846.398	20.578.975	735.826.294	1.013.142.338	487.900.228	382.863.143	609.831	29.247.455	2.689.014.662
31.Mar.14	38.950.361	43.565.188	472.182.955	1.094.180.494	491.575.544	385.373.076	438.945	25.785.039	2.552.051.602
30.Haz.14	53.919.830	11.982.605	466.591.523	1.122.184.360	499.327.153	390.829.198	17.474.716	120.619.751	2.682.929.136
30.Eyl.14	69.233.058	18.698.887	502.033.797	1.136.473.300	526.918.645	411.606.299	27.425.327	163.196.494	2.855.585.807
31.Ara.14	17.094.271	9.256.228	567.445.436	868.076.651	532.525.648	422.456.910	629.724	30.617.391	2.448.102.259
31.Mar.15	10.753.910	21.354.653	497.415.629	849.731.141	555.437.616	451.116.516	441.602	28.745.353	2.414.996.420
30.Haz.15	18.278.584	34.669.328	421.856.540	988.595.032	565.747.200	496.943.810	428.189	18.886.057	2.545.404.740
30.Eyl.15	14.819.534	30.301.580	346.773.076	1.141.287.770	578.364.670	581.329.450	396.168	20.720.977	2.713.993.225
31.Ara.15	57.528.409	19.608.857	377.112.293	1.111.941.851	583.627.835	559.842.202	751.281	30.147.234	2.740.559.962
31.Mar.16	6.022.339	9.748.736	300.772.726	1.024.849.739	596.821.843	562.053.210	529.628	26.170.021	2.526.968.242
30.Haz.16	78.931.631	12.662.410	294.047.768	975.886.690	606.507.229	565.656.764	479.769	114.222.197	2.648.394.458
30.Eyl.16	51.544.433	68.733.216	389.781.881	1.098.732.181	622.344.234	610.938.092	527.417	97.065.848	2.939.667.302
31.Ara.16	29.069.115	35.483.804	459.264.539	1.442.174.000	652.163.031	707.537.389	794.582	116.233.895	3.442.720.355
31.Mar.17	58.041.406	24.242.055	461.185.477	1.467.785.063	691.268.617	757.415.401	624.885	110.118.765	3.570.681.669
30.Haz.17	78.704.320	22.436.407	374.581.174	1.734.713.467	710.390.248	802.422.801	573.332	106.712.270	3.830.534.019
30.Eyl.17	15.915.165	32.448.413	425.277.954	1.918.976.979	734.899.763	880.296.337	760.406	111.718.912	4.120.293.929
31.Ara.17	42.219.684	73.593.138	490.652.950	1.955.533.333	781.455.275	947.545.441	1.072.860	118.842.745	4.410.915.426
31.Mar.18	76.501.751	66.921.045	471.340.988	2.111.203.615	804.457.502	1.047.100.136	1.011.021	143.609.706	4.722.145.764
30.Haz.18	91.040.695	30.311.907	417.186.670	2.414.035.090	768.010.729	1.225.901.286	985.662	152.062.795	5.099.534.834
30.Eyl.18	62.415.658	80.786.260	405.694.465	3.028.839.065	704.301.812	1.348.565.351	843.643	138.567.660	5.770.013.914
31.Ara.18	51.246.900	52.306.160	706.945.906	2.976.986.010	707.399.584	1.177.912.036	1.128.634	129.365.537	5.803.290.767

Kaynak: KKTCMB

KKTC Merkez Bankası Döviz Kurları

Yıllar	Aylar	ABD doları		Avro		Sterlin	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2012		1,7826	1,7912	2,3517	2,3630	2,8708	2,8858
2013		2,1343	2,1381	2,9365	2,9418	3,5114	3,5297
2014		2,3189	2,3230	2,8207	2,8258	3,5961	3,6149
2015		2,9076	2,9128	3,1776	3,1833	4,3007	4,3231
2016		3,5192	3,5255	3,7099	3,7166	4,3189	4,3414
2017		3,7719	3,7787	4,5155	4,5237	5,0803	5,1068
2018	1	3,7795	3,7863	4,6824	4,6908	5,3025	5,3301
	2	3,7833	3,7901	4,6646	4,6730	5,2749	5,3024
	3	3,9489	3,9560	4,8673	4,8761	5,5385	5,5674
	4	4,0535	4,0608	4,8961	4,9049	5,5937	5,6229
	5	4,4834	4,4914	5,2064	5,2158	5,9433	5,9743
	6	4,5607	4,5690	5,3092	5,3188	5,9810	6,0122
	7	4,8850	4,8938	5,7034	5,7137	6,3977	6,4310
	8	6,4063	6,4178	7,4735	7,4869	8,2341	8,2770
	9	5,9902	6,0010	6,9505	6,9631	7,8079	7,8486
	10	5,5203	5,5303	6,2734	6,2847	7,0360	7,0727
	11	5,1649	5,1742	5,8737	5,8843	6,5977	6,6321
	12	5,2609	5,2704	6,0280	6,0388	6,6528	6,6875

Not: Ay sonu ve yıl sonu kurlarıdır.

Kaynak: KKTOMB

Çapraz Kurlar

Yabancı Para / ABD Doları				
Yıllar	Aylar	£	€	
2011		1,5449	1,2938	
2012		1,6111	1,3192	
2013		1,6480	1,3759	
2014		1,5535	1,2164	
2015		1,4817	1,0929	
2016		1,2293	1,0542	
2017		1,3492	1,1972	
2018	1	1,4054	1,2389	
	2	1,3967	1,2330	
	3	1,4049	1,2326	
	4	1,3823	1,2079	
	5	1,3279	1,1613	
	6	1,3137	1,1641	
	7	1,3119	1,1675	
	8	1,2875	1,1666	
	9	1,3057	1,1603	
	10	1,2767	1,1364	
	11	1,2796	1,1372	
	12	1,2667	1,1458	

Not: Ay sonu ve yıl sonu çapraz kurlarıdır.

Kaynak: KKTÇMB

KKTC Merkez Bankası Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Karar		Resmi Gazete	
	TL	\$	€	£	Tarihi	Sayısı	Tarihi	Sayısı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
19.01.2009	12,60	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	872	04.02.2014	26
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25
03.04.2017	7,00	0,40	0,25	0,50	23.03.2017	947	03.04.2017	61
05.06.2018	11,00	0,40	0,25	0,50	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	11,00	0,75	0,25	0,50	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
24.09.2018	17,25	1,00	0,25	0,50	20.09.2018	1014	26.09.2018	140

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

Kaynak: KKTCMB

KKTC Merkez Bankası Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük		Para Cinsi			Yönetim Kurulu Karar		Resmi Gazete	
Tarihi	TP	\$	€	£	Tarihi	Sayısı	Tarihi	Sayısı
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25
01.02.2018	5,00	0,20	0,125	0,25	25.01.2018	979	31.01.2018	9
05.06.2018	7,50	0,20	0,125	0,25	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	7,50	0,40	0,125	0,25	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
15.08.2018	9,00	0,40	0,125	0,25	14.08.2018	1004	31.08.2018	127
24.09.2018	13,00	0,65	0,125	0,25	20.09.2018	1014	26.09.2018	140

Kaynak: KKTCMB

Reeskont Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL					\$				€				£			
	San.		Döv.			San.		Döv.		San.		Döv.		San.		Döv.	
	Tic.	Tur.	İhr.	Esn.	Muk.	Tic.	Tur.	İhr.	Muk.	Tic.	Tur.	İhr.	Muk.	Tic.	Tur.	İhr.	Muk.
Tar.		Avs			Eğt.		Avs		Eğt.		Avs		Eğt.		Avs		
Eğt.																	
01.06.06	26	24	22	20	20	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
03.07.06	33	28	26	24	24	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
21.09.07	30	26	24	22	22	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
26.10.07	30	26	24	22	22	10,5	6,5	6,5	6,5	10	6	6	6	11	7	7	7
29.02.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
25.03.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
05.06.18	17,5	14,5	14,5	13,5	13,5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.09.18	23,75	20,75	20,75	19,75	19,75	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kısaltmalar: Tic.: Ticari, San.: Sanayi, Tur.: Turizm, Tar.: Tarım, Eğt.: Eğitim, İhr.: İhracat, Esn.: Esnaf, Döv. Muk. Avs.: Döviz Mukabili Avans.

Kaynak: KKTÇMB

Genel Disponibilite Oranları (%)

Bankaların bulundurmamak zorunda oldukları dispoñibl değerlerin taahhütlerine en düşük oranı	10
Bankalar, yurt dışı bankalarda bulundurdukları paralar ve yurt dışından satın aldıkları menkul kıymetlerin toplam miktarı;	
1. Özkaynaklarının <u>bir</u> katını aşması halinde	12
2. Özkaynaklarının <u>iki</u> katını aşması halinde	14
3. Özkaynaklarının <u>üç</u> katını aşması halinde	16
4. Özkaynaklarının <u>dört</u> katını aşması halinde	18
5. Özkaynaklarının <u>beş</u> katını aşması halinde	20

Not: Genel Disponibilite Oranları: KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun 07 Şubat 2013 tarih ve 841 sayılı kararı olup, 26 Şubat 2013 tarih ve 32 no'lu Resmi Gazete'de yayımlanmış, 1 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Kaynak: KKTCMB

Yasal Karşılık Oranları

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	TP	YP
28.02.2014	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dahil)	8	
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dahil)	7	
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dahil)	6	
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	
	Yabancı Para yükümlülüklerde		8
	Kıymetli maden yükümlülüklerde	0	0
15.08.2018	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dahil)	7	7
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dahil)	6	6
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dahil)	5	5
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	4	4
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	7	7
	Kıymetli maden yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTCMB

Tarifeler Talimatı

A	Türk Lirası İşlemleri	Komisyon, Ücret ve Masraflar
1	Gelen TL havalelerden	0,00025 (yüz binde yirmi beş) komisyon
2	Giden TL havalelerden	0,0005 (On binde beş) komisyon
3	Giden TL havalelerden	5 TL Haberleşme Masrafı
4	Çek defterlerine	2,5 TL Masraf
B	Kambiyo İşlemleri	Komisyon, Ücret ve Masraflar
1	Gelen döviz havalelerden	0,00025 (Yüz binde yirmi beş komisyon
2	Giden döviz havalelerden	0,0005 (On binde beş) komisyon
3	Giden döviz havalelerden	10 TL haberleşme masrafı

Kaynak: KKTCMB

Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2011			3.244
2012			3.842
2013			2.910
2014			3,366
2015			3.699
2016			2.977
2017			2.499
2018	1	153	153
	2	125	278
	3	164	442
	4	162	604
	5	152	756
	6	105	861
	7	150	1.011
	8	107	1.118
	9	237	1.355
	10	255	1.610
	11	310	1.920
	12	454	2.374

Kaynak: KKTCMB

Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,21	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,74	14.279,5	8,09	15.106,7	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,9	-0,45	15.109,8	0,02
2016	I	2.797,9	-1,53	14.340,3	0,88	15.181,6	0,48
	II	2.976,9	6,40	14.620,3	1,95	15.593,1	2,71
	III	3.158,0	6,08	15.285,2	4,55	16.319,0	4,66
	IV	3.544,1	12,23	16.946,4	10,87	17.996,6	10,28
2017	I	3.754,8	5,95	18.019,6	6,33	19.209,2	6,74
	II	3.906,7	4,05	18.670,5	3,61	20.066,2	4,46
	III	4.126,2	5,62	19.847,4	6,30	21.240,3	5,85
	IV	4.403,3	6,72	21.181,5	6,72	22.789,8	7,30
2018	I	4.826,2	6,90	22.844,7	7,85	24.492,6	7,47
	II	5.342,4	10,69	24.489,5	7,20	26.341,2	7,55
	III	6.244,7	16,89	28.565,7	16,64	30.699	16,54
	IV	5.726,7	-8,29	26.847,0	-6,02	28.868,4	-5,96

Kaynak: KKTCMB

*Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
Yıllık Rapor 2018*

Bilgi ve Önerileriniz için: www.mb.gov.ct.tr